

Domoljub

Ljubljani, 10. avgusta 1938

Leto 51 • Štev. 32

Velik praznik našega kmečkega naroda

Tisoči in tisoči kmečkega ljudstva so se zbrali v nedeljo 7. avgusta pri Materi na Brezjah, da priporoče Njenemu varstvu sebe in svoje družine, svoj stan, svoj dom, svoj narod in svojo državo.

Ze v soboto jih je prišlo na Brezje nad 5000, ki so pred podobo Pomočnice kristjanov potožili svoje dušne in telesne potrebe, potem pa v veličastni rimski procesiji dali čast in slavo Darovalcu vsega dobrega.

V nedeljo so že na vse zgodaj začeli prihajati vlaki, avtobusi in vozovi. Mnogo jih je prišlo tudi peš, in tako je bil proti deseti dopoldne ves prostor okrog cerkve in daleč naokrog napolnjen s kmečkimi ljudmi, zagorelih obrazov in žuljavih rok, ki so prišli na svoj veliki tabor.

Na častnem prostoru poleg oltarja na prostem so se zbrale razne odlične osebnosti svetnega in duhovskega stanu: zastopnik kralja Petra in kneza namestnika Pavla, voditelj slovenskega naroda dr. Korošec, minister dr. Krek, ban dr. Natlačen, senator dr. Kulovec, nadškof dr. Ujčič in škof dr. Rožman, kmečki vodja Brodar in še mnogi drugi. Sledila je sv. maša, blagoslovitev zastave Kmečke zveze, ki sta ji kumovala banica dr. Natlačenova in minister dr. Korošec.

Cerkveni govor ljublanskega škofa

Danes se je pri Mariji Pomagaj zbral stan, ki je najmočnejši stebel slovenskega naroda. Kmečki stan je tisti stebel, ki je skozi stoletja držal in nosil in ohranil najdražje, kar imamo:

zemljo našo prelepo, ki nam vsakdanji kruh daje,

besedo našo slovensko, ki je sladka posoda naših misli, naše kulture,

vero sveto katoliško, ki nas z Bogom veže in v večno življenje vodi po Mariji, naši preljubi Materi.

To trojno nam je kmečki stan ohranil skozi vse borbe in nevarnosti — v turških navalih, ob razširjanju lutrovega krivoverstva, v težkih časih tlačanstva.

Tudi danes se temelji zdravega kmečkega stanu majejo — kakor že mnogokrat v preteklosti. Na eni strani ogroža beg iz zemlje v industrijo obstoj močnega in zdravega kmečkega stanu, na drugi strani pa se delajo poskusi, uničiti samostojni kmečki

stan ter ga nadomestiti z nekim kolektivom, ki je smrt družine in kmeta. To sta pa dva najbolj zdrava rezervarja narodove moči in bodočnosti.

Kmečki stan je najbolj naraven stan v človeški družbi. Obdelovanje zemlje je najbolj prvotno in najbolj naravno delo, ki ga je Stvarnik človeku naložil. Ko je prvega človeka ustvaril, »ga je postavil v vrt, da bi ga obdeloval«. Prva zapoved — življenjska zapoved človeku dana je: »Podrži si zemljo in gospoduj nad njo.«

K temu prvotnemu delu se mora človeštvo vedno zopet vračati. Edino zemlja, pridno in pravilno obdelovana, rodi za vse svoje otroke dovolj kruha, ki ga noben obrtni ali industrijski izdelek ne more nadomestiti.

To kmečko delo, od Stvarnika ukazano in naloženo, je nenadomestljivo, je sveto in veselo. Iz božjega razodetja torej vstaja klic kmetom, zlasti kmečki mladini: Sveto je vaše kmečko delo, spoštujte ga; veselo je vaše delo, ljubite ga; nenadomestljivo je vaše delo, cenite ga visoko najprej vi sami.

Uspeh kmečkega dela je bolj kot katerega koli drugega odvisen od božjega blagoslova. Vsak izmed vas ve iz lastne izkušnje, kar je povedal sv. Pavel: »Zatorej ni nič, kateri sadi, in nič kateri zaliva, anipak kateri daje rast, Bog.«

Zato, ob tej slovesni uri vas prosim in rotim, dragi verni kmetje, ne odganjajte božjega blagoslova od sebe in od svojega dela.

Mnogi ga odganjajo. S čim? Z bogokletjem in nedeljskim delom. Kako naj božji blagoslov spremlja delo kmeta, če se pa od povsod, iz hleva, iz njiv in travnikov, iz logov in vinogradov, s cest in potov dviga samo kletev in bogokletstvo proti nebu?

Ce hočete obubožati in trdne temelje svojih družin porušiti — potem delajte ob nedeljah, da ne bo razlike med delavnikom in Gospodovim dnevom. Če pa hočete, da te Bog blagoslovi in tudi z minljivimi dobrinami obogati, posvečuj vestno in zvesto Gospodov dan, kajti Gospod je dejal: »S kakršno mero merite, s tako se vam bo odmerilo.« Če si ti skop do Gospoda, da se ti škoda zdi za nedeljo, da bi mu jo posvetil, bo tudi Gospod do tebe skop; če si ti radodaren do njega in mu z veseljem daš, kar v nedeljo od tebe zahteva, bo Bog še bolj radodaren do tebe, ker se Bog v radodarnosti od nikogar ne da prekositi.

Na novem praporu imate dve prošnji očenaša: Daj nam danes naš vsakdanji kruh in reši nas hudega.

Da, prav zato prosimo vsak dan: kruha za telo in dušo; varstvo pred vsem, kar je hudega. Molite in prosite tako vsak dan, a nikar z dejanjem ne odklanjajte tega, za kar z besedo prosite. Ostanite, kakor vaši predniki, verni in Bogu vdani — potem boste zvesti svoji grudi, pridni v delu, trden stebel vsem stanovom.

Kakor cerkvice, ki jih je kmet zidal, iz vseh polj v nebo kažejo, z vseh hribov na naše delo gledajo — tako bodi vaša vera vidna v dejanju in življenju.

To naj znači vaš prapor, čigar znak sta križ in orač, t. j. molitev in delo, božji blagoslov in človeški trud.

Marija, Pomočnica naša na Brezjah, naj sprosi kmečkemu stanu to živo vero, iz katere naj dela, naj uspeva in ostane tudi v bodoče trden stebel za častno in večno srečo. V tem smislu se posvetite Mariji ob vašem novem praporu, pred sliko njeno, od Slovencev najbolj češčenno. Amen.

Po govoru pa je imel belgrajski nadškof g. dr. Ujčič slovesno sv. mašo, med katero je ob spremljevanju žel. godbe »Sloge« in pod vodstvom Ludovika Puša pela vsa množica cerkvene pesmi.

Kmečki tabor

Začel se je tabor z nagovorom predsednika Ivana Brodarja, ki je med drugim poudarjal tudi tole:

»Izredno se radujemo, da moremo v svoji sredi pozdraviti voditelja slovenskega naroda našega ljubega dr. Antona Korošca. Slovenski kmet je vedno gledal v njem svojega najiskrenejšega prijatelja, pa naj je bil v pregnanstvu ali pa na položaju notranjega ministra kraljevine Jugoslavije. Zahvaljujemo se mu za vse, kar je našemu narodu in posebej kmečkemu stanu dobrega storil. Prosim ga, da tudi za naprej pomaga našemu kmetu iz današnjega težkega položaja in mu v imenu Kmečke zveze in po njej v imenu vsega slovenskega kmečkega ljudstva kliče: Bog ga ohrani še dolgo let! Še posebej smo mu hvaležni, da je kumoval naši zastavi in mu obljublamo, da bomo pod to zastavo strumno korakali po poti, ki vodi v lepšo

(Nadaljevanje na prihodnji strani)

Lodočnost kmečkega stanu, našega naroda in naše velike Jugoslavije.

Navdušeno sprejet je bil tudi govor voditelja Slovencev dr. Korošca, ki je povedal tudi tole:

Govor dr. A. Korošca

S tem, da Kmečka zveza ni dala svoje lepe zastave samo razviti, ampak jo je dala tudi blagosloviti, je dovolj jasno pokazala, v kakem razmerju hoče biti in živeti do Boga in do svoje Cerkve. Mi ji samo čestitamo, da je pogumno ubrala pot svojih dedov in pradedov.

Kmečka zveza tudi nikdar ne bo pozabila na svoje svete dolžnosti nasproti slovenski zemlji in slovenski domovini. V naših mestih in trgih je bilo vedno dovolj veterinjakov, ki so se ali iz koristoljubja ali iz pomanjkanja naravnostne odpornosti obešali na vrat močnejšim narodom. Tebi, slovenski kmečki dom, se imamo danes zahvaliti, da nismo že davno izginili v tujih valovih in da smo ohranili svojo slovensko besedo.

Pred leti so se vršili proti slovenskemu kmetu zloglasni šenčurski dogodki. Od strarske strasti zaslepljeni nasprotniki so hoteli umazati pošteno prepričanje našega kmeta. Danes njihovim klevetam nihče na svetu več ne verjame. Vidite, ti slovenski kmečki mučeniki, ti od trpljenja po sodnih dvorinah in zaporih izmučeni slovenski kmetje, oni stoje danes tukaj med nami pod ponosno vihrajočimi jugoslovanskimi zastavami, v dokaz vsemu svetu, da niti klevete, niti zapiranje, niti zaporji niso omajali njih ljubezni do kralja in domovine. Modra roka našega priljubljenega kneza namestnika Pavla (Navdušene ovacije knezu namestniku) dela z vsemi napori za mir z vsemi našimi sosedi. Ali, če bi bilo treba braniti našo domovino, tedaj bodo kmečki fantovski odseki in slovenski kmetje dika jugoslovanske vojske.

Zadnja leta se je za kmeta zopet vsaj nekaj storilo. Znižala so se davčna bremena, začela se je izredno težka in zamotana ureitev kmečkih dolgov, upostavila delavnost samoupravnih denarnih zavodov in naše Združene zveze. Kmetu se je dal nov zakon o gospodarskih zadrugah in ena ustanova izredne važnosti — to je vpeljava Kmetijskih zbornic, ki bodo, ako se bodo dobro vodile, bodoče voditeljice za koristi kmečkega stanu. Velikega pomena za kmeta je tudi nova šestletka za javna dela in državno obrambo v iznosu štirih milijard. Vse polno novih kmečkih vprašanj stoji pred durmi kmečkega stanu, ki se bodo morala rešiti. Vlada je vedno voljna, da stori tudi nasproti kmetu svojo dolžnost.

Slovenski dom

JU NAS ČENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLJO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROČITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI »PRAVI« »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO. NAJ VAM POSLJE NEKAJ STRVILK LISTA NA OGLED.

Samo nekaj naj vam še povem. Bo kratko, toda važno. Ako vas država letos ali drugo leto pokliče na volitve, potem se spomnite tistih ljudi, ki so vam prirejali šenčurske dogodke, ki so vas tlačili v temne zapore, ki so vam hoteli odvzeti narodno in domoljubno čast, in spomnite se onih ljudi, ki so vedno stali zvesto v vaši sredini in po svojih skromnih močeh delali za vaš napredek in za vaše blagostanje.

Zdaj pa končujem in kličem: Živela Kmečka zveza, živeli slovenski kmetje in kmetice, živeli ves jugoslovanski kmečki narod! Bog živil!

Pozdrav našega bana

Naša kmečka hiša je dom naše besede. Tu smo slišali prve sladke matrine besede, tu smo se učili prvega govora, tu smo vzljubili svoj narodni jezik. Skozi tisoč in več let nam je kmečka hiša gojila in razvijala, prenašala iz roda v rod in ohranjala naš jezik slovenski. Posrečilo se bo morda našim narodnim sovražnikom, da iztrebijo našo besedo iz mest in iz tovarniških središč, toda kmečka hiša je bo čuvala in gojila kot dragoceno svetiljo, pridobljeno in podedovano od prednikov. Naša kmečka hiša je, ki nam je ustvarila in razvila, ohranila in iz roda v rod presajala našo narodno pesem, naše narodne običaje, našega narodnega duha, vse naše narodno bogastvo. Naša kmečka hiša je najmočnejša trdnjava države. V njej se rode in v njej rastejo in dozorevajo junaki, ki bodo trdni kakor zidovi grada branili meje naše države proti sovražnikom. Naša kmečka hiša je živ in neusahljiv studenec, ki iz njega pri teka vedno novo, sveže življenje. Vsi stanovi dobivajo iz tega studenca novih moči, novega naraščaja. Naša kmečka hiša, ki nam je dala ogromno večino naših velikih mož, pesnikov in pisateljev, znanstvenikov in umetnikov, voditeljev in borcev za narodne pravice in narodno svobodo.

Zato smo dolžni vsi, prav vsi, ki ljubimo svoj narod, brez razlike stanu naši kmečki hiši največje spoštovanje; zato ste lahko in morate biti vi, kmetje, na svojo kmečko hišo, na to najizrazitejšo podobo kmečkega stanu, ponosni. Dokler bo naša kmečka hiša

stala trdno, dokler bo naš kmečki dom močan in zdrav, bo tudi naš narod močan in zdrav, bo napredoval in rasel. Zato velja moj pozdrav, ki mi prihaja iz globine srca, naši kmečki hiši, podobi našega kmečkega stanu in zato kličem in goreče prosim Boga, naj našo kmečko hišo ohrani. Naša kmečka hiša naj živi!

Posvetitev Pomočnici kristijanov

Ob razvitu zastave je predsednik Kmečke zveze Janez Brodar prebral besedilo, s katerim se slovenski kmečki stan izroča v varstvo nebeske Matere:

Marija, božja in naša Mati, slovenski kmet, združen v Kmečki zvezi, se je v svojih zastopnikih zbral danes v Tvojem največjem svetišču, ki ga imaa med nami. Prišli smo, da se Tebi, Mati in Pomočnica, posvetimo. Vsak sam zase se Ti posvečuje in pod Tvoje močno varstvo stavlja. Svoje družine in domove Tebi v varstvo izročamo. Svoje otroke, najdražje, kar imamo, Tebi posvečamo: Ti jim bodi Mati, Pomočnica in Vodnica. Svoja polja in svoje kmečko imetje Ti priporočamo, Ti izprosi blagoslov našemu delu, uspeh našim trudom, sad našim njivam, da bomo po Tvoji priprošnji vsak dan svoj vsakdanji kruh imeli, kruh ne samo za jelo, ampak tudi za dušo. Ti, naša Mati in Pomočnica, odvrčaj od nas vse nevarnosti in nesreče, prosi Svojega božjega Sina, našega Odrašenika, da nas reši vsekdar vsega hudega. Po naših poljih in logih naj se iz naših otroško vdanih sre razlega z glasom naših zvono v Tvojo slava in čast v pesmi in molitvi. Marija, Mati in Pomočnica, Tvoji hočemo biti in Tvoji otroci ostati — ne zavrzi nas ne v življenje, ne v smrti, temveč po tem življenju pokaži nam vsem Jezusa, blagoslovljeni sad Tvojega telesa. Mati Marija, sprejmi milostno to naše posvečenje. Amen.

Kmečki tabor na Brezjah spada vsekakor med najvažnejše slovenske manifestacije v povojni dobi. Pokazal je vsem in vsakomur jasno, kaj je naš kmet, kaj hoče in po katerih načelih mora delati za narod in državo vsak, kdor hoče biti in ostati kmečki prijatelj in — voditelj.

Razbojnik Črepinko je žalostno končal

Frane Črepinko, ki je bil že desetkrat predkaznovan, bi moral odsedeti v mariborski kaznilnici triletno robijo. Meseca maja pa je iz zapore pognil in od takrat se je skrival pod Pohorjem okrog Slovenske Bistrice in Polskave. Zagrešil je v tem času celo vrsto vlomov, tako da je zavladal pred njim splošen strah. Dolžili so ga skraja tudi strašnega zločina v Kalšah, ki sta ga izvršila Koder in Pintarič. Ker so Črepinka začeli pod Pohorjem preveč preganjati, se je umaknil višje v gozdove ter je začel vznemirjati bivalništvo okrog Šmartna na Pohorju in pa turiste ter stanovalec planinskih domov na vzhodnem delu Pohorja. Znani so njegovi vloni v Mariborsko kočo in Pohorski dom. Da ga uženejo in napravijo red na Pohorju, je mariborska orožniška četa ustanovila dve novi orožniški postaji, eno pri Sv. Bolfenku, drugo pa v Šmartnem. Zaradi Črepinka je namreč občutno začel padati obisk Pohorja in tudi tuji letoviščarji, ki prihajajo na Pohorski dom in v Mariborsko kočo, so začeli

postajati nemirni. Noč za nočjo so orožniki čakali v raznih zasedah. Te dni je bil v zasedi pri Mariborski koči kaplar Bečević. Okrog poldruge po polnoči je zaslišal Bečević od ledenice, ki je kakih 50 m vstran od Mariborske koče, čuden šum. Šel je pogledat, ko pa je prišel do ledenice, je stopil skozi odprta vrata ledenice moški, ki je orožniku naenkrat posvetil z električno žepno svetilko v obraz. Tudi orožnik je posvetil v neznanca, obenem pa je zaklical »stoj!«. Takrat pa je tujec naenkrat potegnil samokres in oddal na orožnika dva strela. Streljal bi bil še naprej, pa je pištola pri tretjem strelu odrekla, kakor se je to pozneje videlo. Streli so k sreči zgrešili, ker je orožnikova svetilka napadalca očividno slepila. Tedaj pa je sprožil orožnik in s prvim strelom zadadel. Kroglja iz orožnikove puške je udarila nasprotnika v desno pazduho ter mu je pod levo izstopila iz telesa, v prsih pa mu je prebila srce. Tako se je zopet uveljavil pregovor: kakršno življenje, taka smrt.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisana Karolina Butara iz Brezja, župnija Raka se zahvaljujem upravi »Domoljuba« za izplačano požarno podporo v znesku 1000 din. Domoljubu bom ostala vedno zvesta naročnica ter ga vsakemu toplo priporočam. Iskrena hvala!

Raka-Brezje, 2. avgusta 1938.

Karolina Butara.

OSEBNE VESTI

o Kraljica Marija se je pripeljala oni četrtek na Bled. Prispela je iz Romunije s pogreba svoje matere romunske kraljice. Na Bled pa sta se skoraj istočasno pripeljala iz Anglije, kjer hodita v šolo, kraljeviča Tomislav in Andrej. — Vojvoda in vojvodinja Kentska sta se oni četrtek odpeljala iz Kranja na našo dalmatinsko obalo, kjer bosta nekaj časa križarila po Jadranskem morju. Nato se bosta spet vrnila v gradič na Brdo pri Kranju in bosta ostala v gosteh pri našem knezu-namestniku Pavlu in kneginji Olgi.

o Zlatomašnik — častni občan. Na seji dne 31. julija je občinski svet občine Šmarje pri Jelšah imenoval rojaka msgr. I. Vrežeta zaradi velikih zaslug za rojstni kraj za častnega občana. Monsignor bo slavil v Šmarju dne 21. avgusta zlato mašo, na katero se pripravljaja ves šmarski okraj.

o 90-letnico rojstva je praznoval Mihael Krajšek v Hrastniku. Bog ohrani dobrega starčka še mnogo let!

o 70-letnik je postal Ivan Eiletz, železniški nadsprevoznik v p. v Ljubljani. Bog ga živi še mnogo let!

d Za komisarja Kmetijske posojilnice v Ljubljani je imenovan dr. Ivan Vrtačnik.

o Novi patriarh srbske pravoslavne cerkve Gavril je bil te dni v staroslavni patriarhiji v Peči ustoličen z največjimi svečanostmi ter ob veliki udeležbi pravoslavnega naroda in zastopnikov oblasti.

DOMAČE NOVICE

d Euharistični kongres bo 14. in 15. avgusta na otoku Krku. 11., 12. in 13. avgusta bo tridnevna kot duhovna priprava za kongres. 14. avgusta otvoritev kongresa z govorom škofa dr. Srebrnič »Česa pričakujemo od našega euharističnega kongresa«, nato procesija in pontifikalna polnočnica. Sledeči ponedeljek se vrste; skupno sv. obhajilo, dohod romarjev, služba božja za ljudstvo, svečano javno zborovanje z osmimi govori, stanovska zborovanja in procesija.

d Mednarodni zbor katoliških esperantistov je bil te dni v Ljubljani pod pokroviteljstvom škofa dr. Rožmana. Slovenski katoliški esperantisti so ob tej priliki pripravili razne razstave. Na zbor so prišli esperantisti iz raznih držav. V stolnici so imeli službo božjo, nato pa pridigo v esperantu. Zborovali so v frančiškanski dvorani. Katoliški esperantisti iz inozemstva so obljubili, da bodo v svetu delali reklamo za Slovenijo in Jugoslavijo. V ponedeljek so napravili esperantisti izlete na Gorenjsko.

d Letošnja pšenica je zelo lepa tudi v Slavoniji. Ne gre toliko za količino pšenice, ki so jo letos tamkajšnji kmetje pridelali, pač pa za izredno kakovost. Hektoliter letošnje pšenice tehta 82–83 kg, dočim ista količina v Vojvodini, kolikor ljudje pomnijo, ni tehtala niti 80 kg. Da je letošnja pšenica tako lepa, pripisujejo dejstvu, da so v zadnjem času v tamkajšnjih krajih izvedli kanalizacijo po poljih, ki je zemljo znatno izboljšala.

d Obrtniško razstavo v St. Vidu n. Lj. je obiskal 3. avgusta minister za socialno politiko Dragiša Cvetkovič.

d Novo meščansko šolo dobe Slovenske gorice in Kranj. Pa so res »nazadnjaški« ti klerikalci!

d Gluhonemi bodo zborovali. Ob 5 letnici ustanovitve Društva gluhonemih v Mariboru bo v dneh 13. do 15. avg. v prostorih Gam-

brinove dvorane zbor gluhonemih iz Slovenije. Namen zbora je zaščita in javna varnost gluhoneme mladine: 1. uzakonitev šoloobveznosti za vso gluhonemo mladino; 2. uzakonitev obveznega zaposlenja šolanih gluhonemih delavcev v zasebnih in državnih podjetjih v gotovem razmerju na vsakih 50 zdravih 1 gluhonem; 3. pravno zaščito vseh gluhonemih.

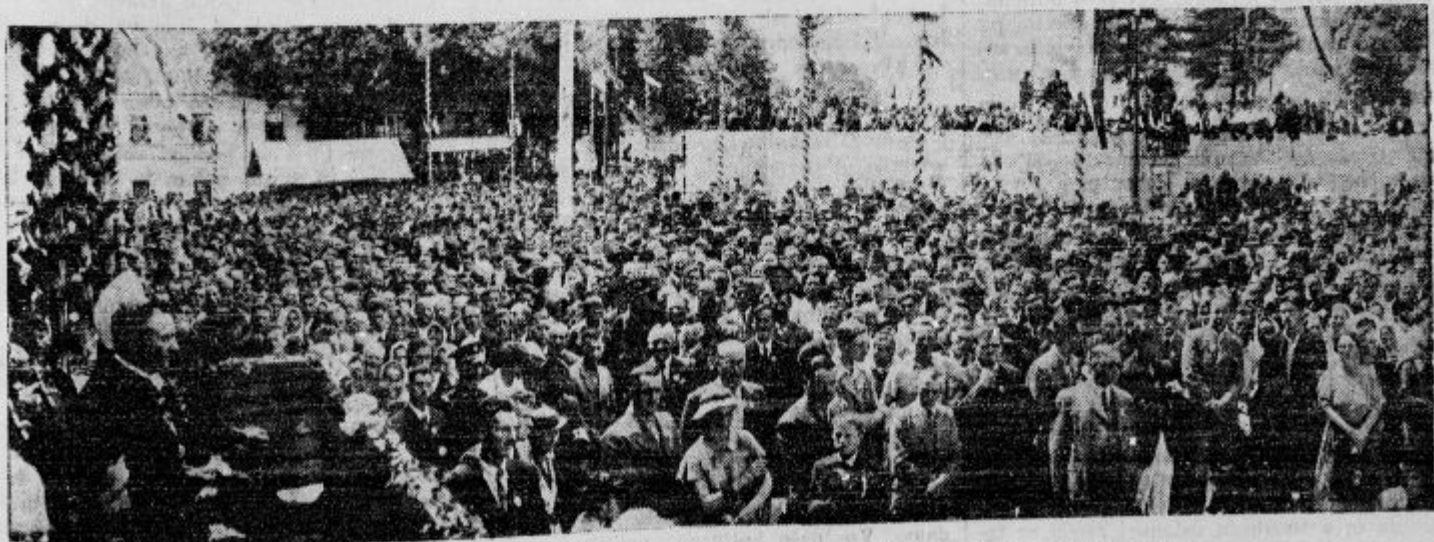
d 22 umnih vinogradnikov je te dni poslala med naše kmečko ljudstvo Vinarska in sadjarska šola v Mariboru. Toliko fantov je namreč zapustilo letos po dveletnem učenju omenjeno vinarsko šolo. Imeli so zahvalno službo božjo in lepo zaključno proslavo, ki je pokazala, da hočejo fantje po pravi poti v korist slovenskega naroda in kmetijstva.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvaja naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. sos. pol. in nar. zdr. S-br. 15.483, 25. V. 35.

d Nov film o našem Primorju. Znani gledališki igralec Zvonimir Rogoz, ki je pred leti odšel iz Ljubljane k praškemu gledališču, se sedaj mudi v Dalmaciji, da pripravi vse potrebno za filmsko snemanje Begovičeve drame »Ameriška jahta v splitskem prištanišču«. To snemanje vrši filmsko podjetje Reder iz Prage. Zvonimir Rogoz bo igral v tem filmu glavno vlogo, film pa bo režiral Vladimir Grom, ki je študiral v Rusiji. V Splitu bodo posneli vse zunanje slike za ta film, posebno slike s splitskega sadnega trga. Ko bodo svoje delo v Splitu opravili, bodo nadaljevali z njim v fotografskih podjetjih v Pragi. Zdaj računajo, da bo film decembra meseca letos že gotov.

d Tako mi z naseljenci, kakor drugi z našimi rojaki na nekdanji naši zemlji. 175-letnico priselitve Nemcev, ki so prišli iz Württenberga in Badena, je proslavila občina Iličevo v Bački. Te proslave so se udeležili predstavniki oblasti ter številni gostje iz nemškega rajha ter vse Vojvodine in Slavonije. Na dan te proslave so odkrili tudi spomenik umrlim nemškim priseljencem. Spomenik predstavlja nemško družino, izdelal

Pogled na del tisočglavih množic, ki so se udeležile v nedeljo tabora Kmečke zveze na Brezjah.

KMETSKA POSOJILNICA

Ljubljanske okolice, registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani, Tyrševa 18

Nove vloge

vsak čas razpoložljive obrestuje po **4%**
vloge proti odpovedi po **5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost.

Otvorja tekoče račune in izvršuje vse denarne posle.

pa ga je kipar iz Bačke Sebastian Leitner. Ta dan je bil v Iličevu tudi velik spreved, ki je prikazoval vsa poljedelska dela od zgodnje pomladi do pozne jeseni. Prirejena je bila tudi razstava, na kateri je bilo razstavljenih nad 400 vrst raznega sadja in cvetja, poleg tega pa večje število poljedelskih strojev. Svečanost je bila končana z gledališko predstavo, v kateri so prikazovali življenje vojvodinskih Nemcev. — Spet dokaz, kako prijateljsko postopa Jugoslavija z nemško manjšino pri nas.

d Tudi bogataši nečejo plačati. Doklado za motorni vlak na progi Belgrad—Dubrovnik, ki so jo bili nastavili na 80 din, so te dni znižali, tako da bodo v bodoče plačevali potniki poleg redne vozne cene tele doklade: za vožnje med Beigradom in Sarajevom oziroma med Dubrovnikom 20 din, za vse druge pa 40 din. Ročne prtljage sme potnik vzeti s seboj toliko, kolikor je lahko spravi v navadnem potniškem vagonu ozkoirne železnice pod svoj sedež.

d Tudi dolenski tramvaj bodo prenovili. Ob vsej dolenski progi je dala te dni Malo-železniška družba položiti cele kupe tračnic. Takoj, ko bo dovršena nova tramvajska proga do Sv. Križa v Ljubljani, prično prenavljati dolensko tramvajsko kroglo.

d 100.000 din je podarila Mestna hranilnica v Kranju odboru za prezidavo Ljudskega doma.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črelih, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. Ogl. rez. S. Dr. 30474/33.

d Za dobro sadno trgovino. Kakor poroča »Orač«, so bili na seji okrožnega odbora KZ v Mariboru sprejeti glede organizacije sadne trgovine naslednji sklepi: Za sadno kupčijo in poročevalsko službo se ustanovi posebni odbor; za izvoznike sadja se mora zahtevati najmanj 3 letna služba v sadni trgovini; da se napravi tečaj za pregledovalce sadja; pregledovalci morajo biti strogi ter naj ne puste izvažati nezrelega sadja; da se po vaseh zgradi sadna skladišča in zbirališča za sadje; da se na železniških postajah postavijo pokrite lope, pod katerimi se bo lahko sadje, ne glede na vreme, nakladalo, oziroma pravilno uvrščalo; da se v sadnih središčih ustanove posredovalnice za vnovčevanje sadja; da se v Mariboru ustanovi zavod za izvoz sadja z vsemi pripravami.

d Nepešena služkinja. Trgovec Drago Sitar je dobil pred nekaj meseci novo služkinjo. Ljudmila je bila mlado, brhko dekle, ki se je pridno obračala po hiši ter ji je šlo vsako delo nagio od rok. Trgovec je bil kar vesel, da je dobil tako pridno moč v hišo, vendar mu je veselje skalila neprijetna skrb, ko je opazil, da mu njegov izkupiček včasih iz neznanega vzroka kopni. Imel je namreč navado, da je vsak večer zanesel izkupiček iz trgovine v spalnico ter ga je shranil v škatli, ki jo je imel na omari. Blagajno pa je le poredko pregledal. Pri takem pregledu, ki ga je nedavno napravil, je opazil, da se mu blagajna ne krije s knjigami ter je ugotovil, da mu manjka okrog 4000 din. Uverjen je bil, da ima tat v hiši ter je začel sumiti služkinjo. Ugotovil je, da se je začelo dekle zadnje čase nenavadno moderno nositi, kupovala si je drage prozorne nogavice in lepe čevlje, kar pa si od svoje plače nikakor ni mogla privoščiti. Poslal je po moše postav, ki so dekleta trdo prijeli in res jim je priznala, da je jemala svojemu gospodarju de-

nar. Vsako jutro, ko je šla pospravljat spalnico, je segla na omaro v škatlo ter izmaknila iz nje stotak. — Kako strašna slepota je človeka!

d Vsem bralcem »Domoljubac« priporočamo našo domačo trgovino F. I. Goričar — Ljubljana — Sv. Petra cesta 29, ter opozarjamo na njen današnji oglas.

d 80-letnico žudežnih lurskih dogodkov proslavi verna Slovenija angeljsko nedeljo 4. septembra v slovenskem Lurdu — Rajenburgu v veličastni baziliki Lurske Marije. Velike romarske slovesnosti se prično že v soboto popoldne po prihodu posebnih romarskih vlakov. Po izvršenih slovesnostih v nedeljo pa bo skupni izlet v Zagreb. Opozarjamo na te lurske slavnosti že sedaj, prigrasiti pa se je treba vodstvu do 25. avgusta. Priprave za to romanje vodi tudi letos »Družina božjega svetca«, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 17, ki pošlje tudi navodila vsakomur brezplačno.

d Vedno pije, ne popije... Kakor poročajo, so zaloge starega dalmatinskega vina končno vendarle manjše in bodo — če kaj vmes ne pride — pošle najbrž že pred novo trgatvijo. V zvezi s tem so tudi cene precej poskočile. Crno vino plačujejo po 4.50—5.50 din, belo pa 5—6 din za liter. Letošnja trgatve ne obeta dobro, to pa zaradi velike suše, ki je trajala skoraj dva meseca.

d Je rad umrl, ker ni imel več sovrstnika. Najstarejši človek v brškem okraju je bil Andrija Petrovič, ki je dopolnil 115 let in je te dni umrl. Njegov starejši sin je zdaj 83 let star, drugi 69, hčerka pa 52 let. Zanimivo pri tem starcu je to, da so mu, kakor pravijo, v zadnjih letih začeli rasti novi zobje, ki si jih je bil svojčas izdrl. Tudi plešo je

Na Koroškem sta dva naroda

»Koroški Slovenec« objavlja dolgo poročilo o veličastnem »Slovenskem dnevu« v Globasnici, kjer so se zbrali Slovenci iz Podjune, Roža in Obdravja pod geslom: Dvigamo zastavo slovenske narodne zvestobe in discipline: En Führer, ena država, ena dežela in dva koroška naroda! Na shodu je imel slavnostni govor predsednik Prosvetne zveze v Celovcu prof. dr. Joško Tischler, ki je kot voditelj slovenske narodne manjšine izpovedal naslednje vodilne besede:

»Prosvetna društva so cement našega narodnega doma, stoječa na naši slovenski zemlji. Če bo novi čas terjal nove oblike prosvetne organizacije, delo, duh in cilji ostanejo nespremenjeni. Hvaležnost smo koroški Slovenci dolžni slovenskim duhovnikom. Izven cerkve so posvečali svoje moči slovenski narodni družini in stali našemu človeku ob strani z nasvetom in pomočjo v njegovi gospodarski stiski. Duhovniki so bili središče kulturnega življenja naše vasi. Ob 30 letnici prosvetne centrale jim zato velja iskrena zahvala! Dokler se ne pove, kaj te naše može obremenjuje, smo prepričani, da so obremenjeni samo po delu za svoj slovenski narod. Ta obremenitev pa jim je najvišja zasluga in najvišja čast, katero so na tej zemlji dosegli. S tem, da so pomagali svojemu narodu, so služili državi, kateri pripadamo. Vse naše kulturno, politično in gospodarsko delo velja ohraniti slovenskih

kulturnih vrednot. Državi dajemo, kar ji pripada. Naši odnosi do države so bili, so in ostanejo jasni. Za kakršnokoli protidržavno delo med nami ni prostora. To smo strnjeno dokazali pri volitvah 10. aprila. Sedaj pričakujemo, da se bo držalo tudi zagotovilo, ki ga je svečano potrčil gosp. deželni glavar dne 7. aprila v Št. Jakobu v Rožu.

Uvrščamo se v celotni državni, predvsem gospodarski ustroj. S tem pa, da pripada slovenski kmet državni kmečki organizaciji ali delavec delovni fronti ali naš otrok Hitlerjevi mladini, še davno ni iz Slovenca postal Nemec. Narodna skupnost je bogohotna povezanost ljudi na podlagi rojstva, krvi in jezika, šeg in navad, pesmi in melodije. Kakor vzdržujejo nemške manjšine kulturne stike z materinskim narodom preko državnih meja, tako bomo tudi mi koroški Slovenci ščitili in branili slovensko zemljo, ščitili našo svojstvenost od jezika do šege in melodije in vzdruževali kulturne stike z materinskim narodom v Jugoslaviji. Neovirani kulturni stiki manjšine z maternim narodom zamorejo utrditi prijateljske odnose Velike Nemčije in Jugoslavije. Kot dobri državljani in kot prebivalci obmejnega ozemlja pa si želimo kar najboljših odnosov med obema sosedoma. Ob novo ustvarjeni nemški narodni družini naj raste in procvita družina koroških Slovencev! V to nam pomagaj Bog!»

začel počasi izgubljati. Nekaj let pred smrtjo se mu začeli poganjati mehki beli lasje. O njem pripovedujejo, da je bil od sile korajžen mož, ki se je večkrat spustil v boj z volkovi, ki so mu hoteli podaviti drobnico. Naglaj jih je baje kar s kolom, ter jih nekaj tudi pobil. Ko so ga zdaj pred smrtjo vprašali, če bi še rad živel, je dejal, da zelo rad, če bi le imel še kakšnega svojega sovrstnika. Ker pa ga že davno nima več — je rekel starček — mu je paš vseeno, četudi takoj umre.

d Smola. Seljaški dom v Zagrebu je kupila Drž. hip. banka. Dom je bil močno zadolžen ter so se izjalovili vsi poskusi, da bi se dom rešil in ohranil za Hrvatsko seljaško stranko.

d Zaradi komasacije občine so se te dni krvavo spopadli v Rumi. Vsi niso nikdar zadovoljni, eni so za, drugi pa proti komasaciji. Tako sta se ta dva tabora prvič spoprijela nedavno pred občinsko hišo, prepiri in pretepi pa so se potem nadaljevali še po drugih ulicah. Pretepati so se začeli ljudje nazadnje tudi po gostilnah. Neko gostilno v Rumi so pretepači čisto razdejali. Pel je celo nož in pravijo, da se je treba zahvaliti le srečnemu naključju, da ni bilo smrtnih žrtev. Nekaj težje in lažje ranjenih so takoj prepeljali v bolnišnico. Na kraj pretepa je prihitela policija, ki je spet naredila red in mir. Orožniške patrulje so hodile po mestu vso noč.

d Pri zaprtju ali pa pri motenju v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josef« vode.

d Morski volk v Ljubljani. Ribiči iz Primorja so te dni pripeljali v Ljubljano velikega morskega volka. Je to 6 m dolga samica in teža 1700 kg. Ta samica se je zapletla v ribiško mrežo in jo raztrgala. Ze zaradi tega trpe ribiči okoli 8000 dinarjev škode. Ko so jo ribiči razparali, so našli devet mladih volčičev, dolgih po pol metra. Strašno je zobovje ujete volčice, ker ima v žrelu kar štiri vrste močnih zob, pravih čekanov. Morska volčica je bila razstavljena nekaj dni na velesajmu, nato pa so jo hrvatski ribiči odpeljali v Maribor, kjer so jo razstavili na Mariborskem tednu. Verjetno je, da je ta volčica priplaval iz Sredozemskega morja za angleškimi in italijanskimi vojnimi ladjami.

d Nevarnega zločinca so zaprli. Dne 13. julija je bil umorjen v Vel. Sirju, obč. Loka pri Zidanem mostu, posestnik Zaje Franc. Zakla! ga je z nožem nek nepoznan mož. ki je prišel k Zajcu ter se je izdajal za umetnega slikarja, ki je bil 20 let namešten v izdelovalnici bankovcev na Dunaju, odkoder je pobegnil po prihodu Hitlerja v Jugoslavijo. Dejal je, da zna ponarejati bankovce ter je pregovoril Zajca, da mu je izročil 100 din, katere da rabi za napravu bankovcev. Denar sta z nekim papirjem spravila pod prešo, ponoči pa je neznanec denar skrivaj vzel iz-

... ne milostljiva gospa, ni „prav isto“

Samo Nivea vsebuje Eucerit, krepčilno sredstvo za kožo. Nobeno drugo sredstvo za negovanje kože ni »prav isto«. Nivea krepi kožno staničje in zmanjšuje nevarnost sončnih opeklin. Z Nivea okrepljena koža porjavi hitro in enakomerno ter jo varuje pri nagli ohladitvi pred prehladom.

pod preše ter pobegnili. Posestnik Zaje ga je zasledoval in ga ujel, neznanec pa je pri tem Zajca napadel in ubil. Tega neznanca so sedaj izsledili orožniki v Dravogradu v osebi Rudolfa Černevskega, 43-letnega komedijanta, rojenega v Leobnu, pristojnega pa v Novo Sisto. Černevske je bil izgnan iz Nemčije, bil je že 30 krat predkaznovan zaradi goljufij in tatvin. Černevske je skrajno nevaren človek ter ima na vesti že težke zločine. Orožnikom je dejal, da bo počakal samo na glavno razpravo in če se mu do takrat ne posreči pobegniti iz zaporov, pa se bo v jeci obesil.

d Za naše državljane ob nemški meji. Naši državljani, ki stanujejo v obmejnih krajih v bivši Avstriji, smejo izvoziti za svoje osebne potrebe v nemških markah zneske, ki si jih nabavijo pri pooblaščenih zavodih, ali menjalnicah do skupne vrednosti 200 din na dan in na osebo, kolikor so doslej smeli vzeti s seboj v dinarjih v smislu odloka finančnega ministra z dne 5. nov. 1931. Pooblaščen zavodi in menjalci smejo prodajati nemške marke samo v kovanem denarju in v navedenih mejah, in sicer na podlagi obmejnih legitimacij, v katerih je treba navesti takšno prodajo. Pristojni carinski organi bodo v obmejnih legitimacijah potrdili nakup in izvoz nemških mark.

d Jugoslovanski Karlovi vari. Na Češkem je slavno kopališče Karlovi vari, kamor zahajajo vsi naši »petičniki«. V zvezi s tem naj povemo, da so odkrili nedavno nov vrelec rudninske vode, in sicer v našem Banatu nedaleč od Petrovgrada. To odkritje

je prav za prav staro že nekaj let. Pri kopanju novega vodnjaka so kmetje našli na precej močne izvirke vode, ki pa je bila tako topla, da je niso mogli uporabljati. Zato so ta vodnjak tudi kmalu opustili. Zdaj pa se je začel zanimati za to nenavadno vodo bivši tamkajšnji župan. Steklenico te vode je dal kemično preiskati. Strokovnjaki so ugotovili, da je v tej vodi mnoge mineralnih snovi. Ima približno takšne snovi v sebi kot voda v Karlovi v. Omenjeni bivši župan je takoj vzel v najem zemljišče, na katerem je ta nenavaden vodnjak z mineralno vodo. Dobil je že dovoljenje, da sme to vodo prodajati. Zvedelo se je tudi, da namerava neka skupina denarnih mogočnejšev odkupiti to zemljišče z izvirom vred in postaviti na tem mestu primerne zgradbe, podobne kot so n. pr. v Rogški Slatini pri tamkajšnjih mineralnih vrelih. Banat bo tako dobil novo zdravilišče z rudninsko vodo.

d Za potnike, ki stalno potujejo po železnici do 30 km daleč. Prometno ministrstvo je izdalo sledečo odredbo, ki stopi v veljavo s 15. avgustom: Potniki, ki stalno potujejo do 30 km daleč, morejo naenkrat kupiti 10 vozniških listkov v eno in drugo smer in deset povratnih vozniških kart. Nova odredba prometnega ministra nudi olajšavo v tem, da potnikom, ki se stalno vozijo z vlakom, ne bo treba vsak dan sproti kupovati vozniških listkov ter hoditi k blagajni. Pri nakupu listkov bo blagajna izdala brezplačno potrdilo o kupljenih vozniških listkih. Listki brez potrdila ne bodo veljavni. Takšna vozna karta velja 30 dni od dneva, ko je bila kupljena. Z enim potrdilom more istočasno potovati toliko ljudi, kolikor je še neuporabljenih kart, za katere je bilo potrdilo izdano.

d Okrog 2600 gostov je letos stalno na Bledu; največ je Jugoslovancev: Belgrajčanov in Vojvodincev.

d Slovenski izseljenci iz Nemčije so prišli v Slovenijo. Dne 5. avgusta je prispela v Slovenijo večja skupina slovenskih izseljencev iz Nemčije. Z njimi je tudi nekaj nemških tovarišev in častnikov, tako da šteje vsa skupina 520 izletnikov. Na Jesenicah, v Kranju in po drugih mestih so jim pripravili

Bolgarija se je pogodila s sosedi

Zelo važen dogodek zadnjih dni je podpis pogodbe med Bolgarijo in državami Balkanske zveze (Jugoslavija, Rumunija, Turčija, Grčija), ki je bil preteklo nedeljo v Solunu. Pogodba nosi ime: solunski sporazum. S to pogodbo je Bolgarija dobila pravico do oboroževanja, a je istočasno obljubila, da bo prijateljsko sodelovala z ostalimi balkanskimi državami in da ne bo nikdar

uporabljala vojne sile, ako bi nastali kakšni medsebojni spori. Balkan je torej pomirjen. 65 milijonov ljudi živi na tem mirovnem polju, ki so ga pred 20 leti imenovali »modnišnico Evrope. Balkan je danes najmočnejša postavka za mir. Ne pretiravamo, če rečemo, da ima poglavitno zaslugu pri tem modra zunanja politika dr. Stojadinovičeve vlade, ki stremi za prijateljstvom z vsemi.

Iep sprejem, prav tako pa so jih tudi v Ljubljani sprejeli na slovesen način. Ob prihodu vlaka jim je zaigrala godba in nato so jih pozdravili zastopniki oblasti in raznih organizacij. Precej izletnikov je izstopilo že na gorenjskih postajah, kjer imajo svoje sorodnike, drugi pa so šli še naprej po domovini. Nekatere matere so pripeljale s seboj tudi svoje otroke, da se bodo nekoliko privadili slovenščini, ki je zdaj na žalost ne znajo. Ti izseljenci bodo ostali v Jugoslaviji do 24. avgusta, nato pa se bodo zopet vrnili na delo v nemške rudnike, kjer pravijo, da razmeroma prav dobro zaslužijo.

d »Slomškova družba« je imela v sredo 3. avgusta svoj redni letni občni zbor v ljubljanski franciskanski dvorani. Obisk je bil prav dober. Prišla sta pozdravit tudi ban dr. Natlačen in kmečki vodja Brodar. Izvolili so soglasno odbor z ban. nadzornikom Ivanom Štrukljem na čelu, ki jamči, da pojde vse lepo po starem naprej.

Sprejem v podčastniške šole. Inženirska in artilerijska podčastniška šola (starost od 18 do 21 let); Strokovna mornariška in pomorsko vazduhoplovna (od 18 do 20 let); Strojna mornariška od 15½ do 18½ leta starosti).

NESREČE

n **Pozor pred strupenimi kačami.** Nad Kresnicami v hribih leži prijazna in velika vas Vrh Sv. Nikolaja. Okolica je znana, da se je tam letos razposla gadja zalega, dobe se tudi veliki modrasi. Posestnikov sin, 15 letni Tonček Gril, je hodil po hribih in travnikih, nabiral je maline. Na lepem sončnem kraju ga je nekaj zbadlo. Občutil je tako, kakor da bi ga bil kdo s šivanko dregnil. Pozneje je noga začela hitro otekati. Doma so mu sprva dali nujno pomoč. Nato pa so ga, ker je bila velika nevarnost za njegovo življenje, prepeljali v ljubljansko splošno bolnišnico.

n **Strela ga je ubila.** Ono jutro okrog 8 je udarila strela v hišo Janeza Trobevskega pri Sv. Ani na Jezeru v župniji Preserje. Strela je omamila vso družino. Drugi so se polagoma zopet zavedli, gospodarja, 60 letnega

Janeza Trobevskega, pa je strela ubila. Zjutraj ob 4 je pri Sv. Lovrencu na Jezeru strela udarila v brzojavni drog in omamila tamkajšnjega cerkovnika, ki je šel tam mimo.

n **Še dva požara.** V Vogljah pri Kranju je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Vincencija Globočnika. — Na Ježici je uničil požar del gospodarskega poslopja posestnika Goriška.

n **Ogenj je uničil hišo,** svinjake in šupo posestnici Hildi Pejek v Zgor. Ložnici pri Mariboru.

n **Še ena avtobusna.** Avtobus iz Sv. Lenarta v Slov. goricah je peljal polno potnikov proti Mariboru. Med gostilno Welle in bencinsko črpalko je stal kmečki voz, kateremu se je avtobus nekoliko na levo umaknil. Na cesti sta se igrala dva mlada fantka. Ko sta zagledala avtobus, sta skočila pred njim čez cesto. Nesreča je hotela, da je bil 9-letni učenec I. razr. Franc Bukšek, viničarski sin iz Pekla, prepočasen. Avtobus se je hotel fantu izogniti še bolj na levo, dečko pa je izgubil vso razsodnost ter se je zaletel z vso silo v levo svetilko, na kateri si je razbil glavo, potem pa ga je povozilo še zadnje kolo avtobusa. Dečko je obležal mrtev.

n **Služkinjo je nabedla na rogove.** Oni petek je peljala 51-letna služkinja Katarina Majc psička svojega gospodarja na sprehod v mariborsko okolico. Pes se je jel zaletavati v kravo, ki se je pasla ob poti, žival pa je zdivjala ter navalila na služkinjo. Nabodla jo je na rogove ter ji zadala nevarne poškodbe. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo takoj operirali ter ugotovili, da ima na več mestih pretrgana čreva.

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri
CENTRALNI VINARNI v Ljubljani

n **Hiša je zgorela** v Srednjem Bitnju pri Stražišču, last tovarn. Hirschenfelderja.

n **Strela je vžgala** dvojni kozolec posestnika M. Laznika na Ravnah pri Mariboru.

n **Enonadstropno hišo** so uničili ognjeni zubliji v Vel. Mislinju. Tam je stanovalo se-

Skoč dr. Gregorij Rožman in ministar dr. A. Korošec v razgovoru na kmečkem taboru na Brezjah.

dem delavskih družin, ki imajo 74.000 din škode. Hišo pa cenijo na 200.000 din.

n **Zagonetna smrt uglednega posestnika.** Te dni so našli blizu ceste, ki vodi iz Hotedršice v Logatec, 1 km od Hotedršice, posestnika J. Tomazina iz Novega sveta v Italiji nezvestnega. Ob pol 8 zjutraj je Tomazin umrl. Ono soboto zvečer se je Tomazin mudil v Hotedršici in bil v družbi svojih znancev; s kolesom je potem v noči odšel nazaj proti domu v Italijo. — Zjutraj je vse presenetila vest o njegovi smrti. Kaj se je s Tomazinom potem zgodilo, ne ve nihče. — Blizu njega so našli dvokolo. Oropan ni bil, ker so pri njem našli listino z denarjem. Na njem ni bilo videti ran, zato ugibajo, kaj je vzrok njegove smrti. Tomazin je bil ugleden posestnik, star 35 let. Zapušča ženo in 3 otroke.

n **V jarek ga je zbil.** Ono sredo pozno zvečer se je peljal 17-letni posestniški sin Fonda Karel iz Zeleznika pri Radečah s kolesom po cesti proti Radečam. Prehitel ga je neki avtomobil iz Radeč ter zadel v kosarja, da ga je zbil v jarek, pri padcu pa je dobil po vsem telesu hude zunanje in notranje poškodbe.

n **Strela divja.** Strela je udarila v hišo posestnika Ivana Štruklja v Jesenjah pri Hotiču. Ni napravila posebne škode, samo mačko je raztrgala. — V Ribnici na Pohorju je 3. avgusta razsajala huda nevihta. Strela je udarila na njivi posestnika Zapečnika v žito, ki je bilo zloženo v kope. Dve kopi sta zgoreli popolnoma. Ljudem, ki so prihiteli na polje, se je posrečilo požar zadušiti. — V Zg. Senici nad Medvodami je v torek treščilo v kozolec vdove Hribar. V kozolecu je bilo 13 oken pšenice, ki je vsa zgorela s kozolcem vred. — V Voglah je med nevihto treščilo v gospodarsko poslopje posestnika Burgarja. Zgoreli sta dve veliki šupi, shramba za vozove in hlev.

n **Z zidarskega odra je padel** in se do smrti pobil 40-letni gostilničar Jernej Špiler v Ljubljani, gostilničar »Pri sodčku«.

n **Ker je bil slab plavalec.** Zadnji dan julija dopoldne je utonil v Savi pri Verneku 17-letni Franc Stražar, sin posestnika iz Zapodja. Franc Stražar se je kopal v Savi z Ivanom Mihelčičem. Nesreča se je zgodila ob pol 10. Stražar je bil slab plavalec in je zašel

Nova zastava Kmečke zveze, ki je bila blagoslovljena v nedeljo na Brezjah. Ob zastavi stojita boterica zastave g. dr. Natlačenova in boter dr. Anton Korošec.

v tolmun, kjer ga je najbrž prijel krč. Na pomoč je prihitel Ivan Pustotnik, ki je z nekim tovarišem našel z želéznimi kavlji truplo in ga potegnil na suho. Stražar je bil zelo priden in marljiv fant. Učil se je za mizarja pri mojstru Kunstlerju v Litiji.

n Drva so se nenadoma sprožila. Hlačarica Marija Oblakova iz Češnjice pri Moravčah je imela zraven hiše veliko skladišče drv, ki se je pričela nagibati. Ko jo je te dni ogledovala, kako bi jo podprla, so se drva nenadoma sprožila in zasula ženo. Nesrečo so opazili otroci in poklicali sosede, ki so jo rešili. Oblakova ima zlomljeno nogo nad kolenom ter se zdravi v bolnišnici.

n Truga z gramozom ga je podrla na tla. Voznik Erjavšek Janez iz Kamnika, ki je na dražbi prevzel prevoz gramozov od drobilca okr. cest. odbora Kamnik do odseka banovinske ceste na Duplici, je ta prevoz zaradi odložitosti poveril svojemu 19-letnemu hlapcu, ki je doma nekje na Hrvaškem. Ko je dospel okrog ene popoldne na Duplico, kjer naj bi zložil gramoz, je stopil z voza, ter kot običajno z ročno dvigalko hotel prekučiti in izprazniti trugo. Ker so konjema nagajale muhe, sta voz zaradi tega premaknila naprej, kar je povzročilo nesrečo. Dvigalka se je spodmaknila in truga z gramozom se je z vso silo prekučnila na nasprotno stran, kjer je stal hlapec, katerega je podrla na tla. Dobil je hude notranje poškodbe v trebuhu ter mu je strlo tudi levo nogo.

n Konja je vrglo na pločnik. Oni večer je hlapec Mihael Besednik, ki je uslužben pri šodavičarju Henriku Senekoviču v Mariboru, porival enovprežni voz nazaj iz Volkmarjeve ulice v Gosposko, pri tem pa je z vozom zadel ob cestni rob tako nesrečno, da je konja vrglo na pločnik. Konj je ob padcu z zadnjim nogo udaril na okenski okvir manufakturne trgovine Dolčec in Marini. Sipa, ki je velika 4,5 x 2,5 m, je zdrknila z okvira in padla na konja, ki ga je precej poškodovala. Po izjavi Dolčeka znaša škoda zaradi razbite sipe 10.000 din.

n Hude so bile posledice nedavne silovite nevihte s točo v Hercegovini. Strela in toča sta naredili na številnih krajih mnogo škode. Med drugim je udarila strela tudi v čredo ovac, ki se je pred nevihto zatekla pod drevje. Od 500 ovac jih je ostalo živih samo 20, vse druge je ubila ena sama strela. — V okolici Mostarja je vihar razdril nekaj hiš. Neki kmet z Mostarskega blata pri Mostarju je peljal s svojimi konji domov voz sena. Nevihta z gromom in bliskom ga je dohitela sredi poti. Hotel je vedrati pod visokim drevesom, pa je v tem trenutku udarila strela v voz sena in ga užgala. Tudi kmeta in oba konja je strela ubila.

n Ognjeni rublji so upepelili 28. julija hišo in gospodarsko poslopje posestniku Fr. Silarju na Bregu pri Stražišču pri Kranju.

n Strahovita nevihta je divjala te dni v nekaterih krajih Dravske doline. V Podgorju pri Mariboru je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnice Elizabete Smid. V trenutku udara strele je šel mimo občinski tajnik Alojz Arah, ki je videl, kako se je zaobliskalo, takoj nato pa so žvignili iz strehe plameni. Stekel je v hlev, pa je videl, da leži hlapec Mihael Kamnik nezavesten poleg konja, ki je bil omamljen. Oba je omamila strela. Arah je polegnil hlapca izpod ležečega konja ter ga zavesel na prosto, nato pa je za-

šel reševati ostalo živino. Takoj nato pa so prihiteli na pomoč tudi bližnji sosedje in gasilci, ki so požar omejili, da se ni razširil na 3 m oddaljeno stanovanjsko poslopje. Gospodarsko poslopje je bilo zgrajeno iz lesa in kruto z opeko, podstrešje pa je bilo natlačeno s senom, tako da je takoj zagorelo s silnimi plameni. Gasilci so delali z vso požrtvovalnostjo ter jim je uspelo rešiti vso živino in tudi konja, ki je bil od strele omamljen, so izvlekli iz hleva ter je potem na prostem zopet prišel na noge.

n Huda avtomobilska nesreča. Dne 7. avgusta zjutraj okrog pol 8 je vozil tovorni avtomobil iz Kamnika okrog 25 oseb iz Podgorja pri Kamniku, ki so se hoteli udeležiti tabora na Brezjah. Ko je prišel avtomobil v klanec pod Brezjami, ga je pri ovinku na tako imenovanem Dobrem polju prihitel neki osební avtomobil iz Konjic, ki se je s svojim zadnjim delom zadel v prednji konec tovornega avtomobila; tako da je temu zmanj-

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslav. tiskarna.

kalo trdih tal in se je zvalil v obcestni jarek ter pokopal pod seboj vse potnike. 27-letnega kmečkega fanta Grošlja Franceta je pri tem rob ograje pri avtomobilu tako nesrečno pri-tisnil, da je bil revež takoj mrtev. Ostalim potnikom, od katerih so bili le štirje močnejše ranjeni, je takoj nudil prvo pomoč Rdeči križ, ki jih je odpeljal v zdraviliški oddelk na Brezje, kjer jih je potem pregledal in obvezal zdravnik. One štiri ranjence, ki so bili pri nezgodi najhujše ranjeni, je prepeljal avtomobil v ljubljansko bolnišnico, odkoder pa poročajo, da so že vsi izven nevarnosti in da so enega takoj po pregledu poslali v domačo oskrbo.

n Dva dečka utonila. Ono soboto popoldne, ko je sončna pripeka izvajala v osvežujoče valove vse kopalce v Kamniku, se je šla kopat tudi družba mladih šolarjev iz vasi Kosič, ki ležijo v zahodnem delu kamniške občine. Otroci so prišli k velikemu jezeru smodnišnice. Na prosto so se slekli in se nato kopali pod jezero. Ostali so v plitvi vodi, ker nihče ni znal plavati. Alojz Ogrin, 14-letni sin posestnika Ogrina iz Kosič, in 8-letni Ciril Jagodič, sta bila bolj korajžna. Približala sta se globokemu tolmunu in metala vanj kamenje. Ciril Jagodič je stopil na spozlek kamen in zdrsil v globoko vodo, iz katere se ni mogel več rešiti. Prišel se je potapljati. Alojz Ogrine je planil za njim, da ga potegne iz globine, pa je tudi on izginil v tolmunu. Šest let mlajši Ciril se ga je gotovo krčevito oprijel, da je Alojz izgubil ravnotežje na spozlekem okroglem ročnem kamenju in padel v vodo, ki mu je segala čez glavo. Presunljiv krik je opomnil na nesrečo ostale mlade kopalce. Alojzov brat Julij je prvi

prihitel in stegnil roko, ki se je je Alojz oprijel, pa jo je kmalu izpustil. Morda mu je že pošla zavest, ali pa ga je Ciril potegnil še niže v globino. Na klice preplašenih otrok je prihitel banovinski cestar Jože Martinc, ki je tam v bližini sipal cesto. Zal pa tudi Martinc ni znal plavati, ker bi sicer prav z lahkoto rešil oba utopljenca. Zagazil je do vratu v vodo, vendar pa s strgulo, ki jo je držal v roki, ni mogel spraviti dečka iz vode. To se je posrečilo šele juristu Vincencu Bernotu iz Stranj, ki je planil v vodo in nato z umetnim dihanjem skušal spraviti dečka k zavesti. Pomagal mu je neki turist, ki je prišel po cesti. Ves trud pa ni imel uspeha. Mučili so se, da bi rešili mladi življenji, pa je bilo že prepozno. Dečka sta bila mrtva.

n Strela je ubila mater 12 otrok. Dne 3. avgusta je pri Hkavču na Gorenjem Vrsniku udarila strela v hišo in ubila pri mizi sedečo 43-letno gospodinjico Franciško Podobnik roj. Kavčič. Pokojna je zapustila moža in 12 otrok v starosti od 2—20 let. Najmlajšo 2-letno Danico je v usodnem trenutku imela v naročju, pa se otroku ni nič hudega zgodilo.

d Vse bralce Domoljuba opozarjamo, da svoje oblačilne potrebščine kupujete pri naši domači tvrdki F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29 in 30, kjer dobite res dobro blago. Videli boste tudi, da bo tvrdka kmalu dobila nove prostore trgovske lokale, zaradi česar si želi iz dosedanjih prostorov vso svojo zalogo razprodati, ter so tudi cene temu primerno znižane.

d Državno priznani Enoletni trgovski tečaj pri Trgovskem učnem zavodu (Dopisna trgovska šola) v Ljubljani, Kongresni trg, 2 vpisuje dnevno od 9. do 12. ure in od 4. do 6. ure popoldne. Tečaj je priznana najboljši. Izprichevala o zaključnem izpitu tega tečaja služijo absolventom kot dokaz redno dovršene vaješniške dobe in polidrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Zavod razpolaga z zares odgovarjajočimi, velikimi učilnicami in zbirkami ter ima edinstveno lego v središču mesta. Vodstvo in učno osebje kvalificirano, pouk vzoren. Vsa pojasnila daje vodstvo zavoda brezplačno.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Za eno polomijo bogatejši. Politična javnost, zlasti po Dalmaciji in južnih krajih države, je še vedno pod vtisom potovanja dr. Stojadinoviča, katerih največje zadnje slovesnosti so bile v Boki Kotorski. Predsednik vlade pa je potoval še naprej do Bara, kjer je v Sutormu obiskal dijaško taborišče. Kakor povsod, se je tudi tu prebivalstvo zgrijnalo okrog njega in ga pozdravljalo. Politični nasprotniki so sicer skušali na kak način zmanjšati vtis teh potovanj in sprejemov, pa jim je izpodletelo. Po neki kronični bolezní Slovanov so računali na »inozemstvo«, da se bo potegnili za njihove »narodne pravice«. Poslanec Paško Kaliterna je v tem smislu pisal poveljniku angleškega vojaškega brodovja, ki je z nekaj ladjami prav tiste dni gostovalo v Splitu. Nato so skušali ogreti za svoje »upravičene zahteve« Seaton Watsona, znanega angleškega časnikarja, ki se je tudi tiste dni mudil v Dalmaciji na oddihu. Toda Angleži, ki imajo svojo veliko državo, so javno pokazali, da so kaj malo dovzetni za take majhne skrbi. Admiral je obiskal predsednika vlade takoj po njegovem prihodu in ko

mu je ta na njegovi ladji vrnil obisk, ga je angleška mornarica sprejela z vsemi častmi. Seaton Watson pa je v društvu prijateljev Anglije predaval o pomenu Jugoslavije kot države, in svoje besede zaključil v vzklikom »Živio Jugoslavija«. Tako so politični nasprotniki za eno polomijo bogatejši, to pot pred inozemstvom.

p Svecoda pri nas in — drugod. Med vojvodskino nemško manjšino vladajo še vedno notranji spori med skupinama tako zvanih obnoviteljev in Kulturbundovci, ki izdajajo v Novem Sadu svoj dnevnik »Deutsches Volksblatt«. Skupina obnoviteljev je sklenila, da bo prav tako v Novem Sadu pričela izdajati svoj nemški dnevnik, ki ga bo urejeval neki Halwax. Sredstva za izdajanje dnevnika bodo dobili deloma iz razsisanega posojila med privrženci, deloma pa iz inozemstva.

p Še dva, a ne zadnja. Zaradi poneverbe občinskega denarja sta prišla na novo pred sodišče dva prejšnja župana iz Sibinja pri Slavonskem Brodu. Ovadila ju je sedanja občinska uprava, ki je ugotovila, da sta morala omenjena dva prejšnja župana vendar nekam dati znesek 583.000 din občinskega denarja. Županovala sta oba za časa Jevtičeve vlade. Zdaj sta izročena sodišču in bosta že morala povedati, kam sta dala toliko denarja.

p Užaljeni. Pred kratkim je »Vremec« poročalo, da je v Derventi, blizu Bosanskega Broda, več muslimanov, ki so bili doslej pristajači b. HSS, prestopilo v JRZ. Povod za ta prestop je dal govor odvetnika dr. Nike Ljubčića na shodu v Plehanu, zaradi katerega so se muslimani čutili užaljene in so na ta način odgovorili na žalitve. Sedaj pa poročajo, da so tudi muslimani, pristajači b. HSS, iz Tešnja, Teslića in Bihaća napravili isti korak, ker so jih predstavniki dr. Mačka v govorih na shodih žalili. Vodstvo b. HSS je bilo o teh prestopih obveščeno.

NOVI GROBOVI

n Mladi mere, stari mora umreti. V Dodge City Kansas v Sev. Ameriki je umrl g. župnik Ivan Smolej iz Kranjske gore. — V Vodicah je preminul 61-letni Anton Kocelj. — V Sp. Tustanu pri Moravčah je zapustil ta svet posestnik in cerkveni ključar Ignacij Cerar. — V Slovenjem Gradcu je zaspala v Gospodu Katarina Verdnic. — V Razvanju pri Mariboru so pokopali mestnega stavbenika Franjo Špesa star. — V Mariboru so pokopali zasebnico Marijo Weiland. — Na Pobrežje pri Mariboru so spremili k večnemu počitku nadučitelja v p. Ivana Reicha. — V Dobovi je zapustila solzno dolino soproga veleposestnika in mlinarja Marija Hotko roj. Šepec. — Na veke je zatisnila oči Fani Blagane, restavratorka v Kamniku. — V Makolah je zaspal v Gospodu posestnik itd. Andrej Juršič. — Pri Sv. Lenartu v Sostrem so pokopali gostilničarico Ivanka Kavčič r. Pečar. — V Komendi je odšel v večnost posestnik in mesar Franc Ambrož. — V Ljubljani so umrli: soproga posestnika in gostilničarja Marija Novak, Marija Korn, Marija Završnik, odvetnik dr. Ivan Kimovec, art. polkovnik v p. Milan Bleiweis Trsteniški, 73-letna vdova po nadučitelju Matilda Jelenec roj. Planinec, Jernej Špilar in avtomehanik Janez Vidmar. Bog jim daj večni mir!

V vsako hišo »Domoljuba«!

RAZGLEDE PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Glede dogodkov na španskem bojišču so poročila zelo različna. Komunisti, kakor tudi nacionalisti poročajo o samih zmagah. Najbrže je resnica v sredi. Komunisti so dobro pripravili veliki napad in so tam ob reki Ebru in okrog Teruela dosegli nekatere uspehe, ki pa niso velikega pomena, pač pa važni v tem pogledu, da se je nacionalistično prodiranje proti rdeči Valenciji moralo začasno ustaviti. Nacionalistično poročilo od 7. avgusta pravi: Na bojišču pri Ebru

so nacionalisti odbili sovražnika ter ga potisnili vse do obale reke Ebra, kjer so ga obkolili. Število ujetnikov znaša nad 2000, obkoljenih republikancev pa je še več. Nacionalistični oddelki so ob prihiki »čiščenja« ozemlja našli na bojišču okoli 900 mrtvih komunistov, med njimi mnogo višjih častnikov.

*

Na japonsko-kitajskem bojišču se zadnje dni ni pripetilo nič posebnega.

Nevaren spor med Rusijo in Japonsko

Pisali smo že, da je prišlo nedavno do krvavega spopada med sovjetskimi in japonskimi četami zaradi grička Čangkufeng na meji med Rusijo, Japonsko in Mandžurijo. Tam menda ni meja še točno določena. Rusi smatrajo omenjeni griček, ki gotovo ni brez vojaškega pomena, za svojo last in so ga nedavno vojaško zasedli in utrdili. Japonci s tem niso bili zadovoljni in je prišlo do krvavega spopada. Neka poročila pravijo, da so Japonci zbrali celo divizijo okoli hribovja Zaozernaje, ki je na sovjetskem ozemlju. Dne 29. in 31. julija so japonske čete po topniškem ognju napadle ruske postojanke pri Bijesomanoji. Zaradi hudega topniškega ognja se jim Rusi niso mogli približati in so Japonci prodrli za nekaj kilometrov. Takoj pa so jih zapodili nazaj, ko so ruske čete dobile ojačenja. Število žrtev je na obeh stra-

neh veliko. Uradno javljajo še, da so Japonci v borbi na sovjetskem ozemlju v eni noči izgubili 400 vojakov, 5 topov, 13 strojníc in 157 pušk. Na sovjetski strani pa je bilo 13 mrtvih in 55 ranjenih. Sovjeti so tudi izgubili en top, en sovjetski letalec pa je bil ujet. V Moskvi menijo, da so Japonci izzvali spopad pri Čangkufengu zato, ker so mislili, da bodo lahko dvignili svoj vojaški ugled na točki, ki bo z lahkoto padla v njihove roke. Po zadnjih vesteh iz Mandžurije so divjali južnovzhodno od Čangkufenga srditi boji. Na nekaterih krajih so se japonski in ruski vojniki toliko približali, da je prišlo do boja na nož. Pri Sačaoingu je odločno posegla v boj tudi artilerija. Kar 100 sovjetskih letal je ponovno bombardiralo Čangkufeng, odkoder so bili Japonci Ruse pregnali.

AMERIKA

s To in ono. V Clevelandu so umrli: Barbara Grimsch (njen mož je iz Iga pri Ljubljani), Urška Vaupič roj. Somrak iz Mirne peči in Mary Maferol roj. Fabjan iz Tomaja na Krasu. — V Chicagu je preminul 62-letni Jos. Sintič iz Ostriča pri Sv. Križu. — V Porteville Kalif je na veke zatisnil oči 75-letni Anton Conda iz semiške župnije v Beli Krajini.

ITALIJA

s Nenavadno operacijo je izpeljal pred kratkim profesor Maroa iz Turina. Opici je vzel nekaj hrbteničnih členkov in jih vložil v človeka, ki so ga smatrali zaradi poškodb hrbtenice za neozdravljivega. Zdravnik je odel bolnika potem z mavčnim oklepom, v katerem bo moral ostati dva meseca. Že po prvih dneh se je videlo veliko izboljšanje ter je zdravnik prepričan, da bo bolnik popolnoma ozdravel. — Poseben počitniški tečaj za italijanske profesorje je priredila fašistična stranka v Rimu. Prvega takega tečaja se je udeležilo 3700 mladih profesorjev. — Kotel se je razletel na italijanski bojni ladji »Quartoc«, ki je bila zasedrana pri španskem otoku Malorci. Ladja zaradi tega ni prišla v nevarnost, da bi se polopila, le sedem mornarjev je obležalo ubitih. Vse so pokopali na Malorci. — Na Mrzlem vrhu pri

Tolminu se je ponesrečil Jožef Rutar. — Ceste od Reke do Hirske Bistrice in od Bistrice do Ribnice in dalje čez St. Peter proti Postojni sedaj popravljajo in jih bodo vse asfaltirali. — Štiridesetletnico mašništva so praznovali na Sveti Gori sledeči duhovniki: Henrik Črnigoj, župnik v Lokavcu, Franc Franke, župnik v Oseku, Ivan Košir, župnik v Vedrijanu, Ivan Maragon, župnik pri Sv. Lovrencu pri Moši, Valentin Zega, župnik v Gabrijah in Alojz Morsl, župnik v Moraru. Zaslužnim slovenskim dušnim pastirjem v Julijski krajini izrekamo iskrene čestitke. — Mesto idrijskega župnika in dekana še vedno ni zasedeno.

RUSIJA

s Japonsko-sovjetski spopadi. Na sovjetsko mandžurski meji se spopadi med Japonci in Rusi neprestano ponavljajo ter so že mestoma zavzeli obseg pravih bitk, v katerih sodelujejo letala, artilerija in tanki. Japonci trde, da so njih čete zopet zavzele mesto Čangkufeng, dočim iz Moskve to vest zanikajo. Po sovjetskih vesteh so Japonci zbrali na tem delu meje že celo divizijo. Japonski generali trde, da se zaradi teh mejnih spopadov ne bo začela vojna. Tudi v Londonu so prepričani, da ne bo prišlo do vojne. Vendar pa vsa poročila soglašajo v tem, da je položaj vedno bolj napet. Na Japonskem so tudi že izdali varnostne ukrepe

za primer sovjetskih letalskih napadov na japonska mesta. Časopisje razpravlja tudi že o sili sedanje ruske armade na Daljnem vzhodu. Pravijo, da je sovjetska vojska organizirana tako, da more čisto sama voditi vojno z Japonci. Trenutno šteje vsa sovjetska vojska na Daljnem vzhodu 250.000 mož, more pa se vedno dopolnjevati le iz sibirskega prebivalstva, ker šteje Sibirija že okoli 20 milijonov prebivalcev. Tudi z vojnim materialom je armada na Daljnem vzhodu zadostno oskrbljena.

INDIJA

Spopadi med budisti in muslimani so v Indiji zadnje čase zopet na dnevnem redu. Te dni je prišlo v Burmi do poboja med budisti in muslimani. Samo v enem dnevu je bilo v pouličnih bojih ubitih 20 ljudi. V mestu Tharawady pa je bilo 5 ljudi ubitih, 50 pa ranjenih. Vseh žrtev pa so do sedaj našteali 487, od katerih je bilo 67 smrtnih. Do spopadov je prišlo zaradi neke muslimanske knjige, v kateri se na precej odkrit način napada budistična vera. Zaradi tega so bile oblasti prisiljene knjigo zapleniti in prepovedati nadaljno njeno širjenje.

DROBNE VESTI

Razobešanje tujih zastav, tudi zastavic, je prepovedano na Madžarskem.

Stroške za bivanje lorda Runcimana — posredovalca med Čehi in Nemci v Pragi, plača angleška vlada.

12 rudarjev se je zastrupilo v rovih rudnika Notas na Turinškem v Nemčiji.

Že stotič je preletel Atlantski ocean kapetan von Blankenburg s svojim letalom »Nordmeer«.

50 ljudi je našlo smrt pri železniški nesreči blizu Kingstona na otoku Jamajki.

148 Arabcev in 60 Judov je izgubilo v juliju življenje pri spopadih v Palestini.

Japonska reka Sumijūši je prodrla velik jez, preplavila 200 hiš in podrila nad 200 mostov.

V 17 hiš je treščilo in 7 ljudi ubilo en dan v vilenskem okraju na Poljskem.

45 stopinj Celzija je kazal te dni toplotomer v poljski Varšavi.

Okrog štiri milijone žena in deklet je včlanjenih v italijanske fašistične organizacije.

300 milijonov frankov posejila dobi Bolgarija v Franciji.

Judovski študentje ne bodo smeli več obiskovati italijanske vseučilišča.

2727 konkurzov je bilo letos v prvih šestih mesecih v Italiji.

Rusija že ne bo izzvala svetovne vojne je izjavil francoskemu zunanjemu ministru sovjetski poslanik v Parizu.

63 angleških učiteljev in učiteljic je obiskalo Poljsko; pripeljali so se z dvema letalom.

10.000 hiš se je porušilo ob zadnjih velikih poplavih na Japonskem.

51 in pol stopinj Celzija vročine je bilo oni dan v ameriškem Njujorku; mnogo ljudi je umrlo od solnčarice.

Nobene brezposelnosti ni ta čas v Nemčiji; v juniju je bilo celo 310 tisoč praznih mest.

148.000 brezposelnih je bilo leitos julija v Češkoslovaški.

60 inozemskih tverdk — največ italijanskih — razstavi na mednarodnem velesejmu v Sofiji, ki ga odpro 15. avgusta.

40 ur je plavala danska plavalca Kammergaardova.

NAZNANILA

Sprejem v dijaški konvikt. Očetje kapucini v Celju imajo dva dijaška konvikta, notranjega za svoj redovni naraščaj, in zunanjega v bivši Osvetičevi vili za dijakke brez ozira na bodoči poklic. Opozorjamo vse starše, katerih sinovi hočejo študirati na celjski gimnaziji, na ta dva konvikta. V obeh konviktih bodo dijaki pod stalinim nadzorom, imeli bodo pomoč pri učenju, dobro hrano in prostorno igrišče. Zlasti zunanji konvikt, ki je namenjen za dijakke brez ozira na bodoči poklic, ima obširen vrt na Miklavževem hribu, odkoder je krasen razgled na bližnjo in daljno okolico celjsko. Že letošnjo jesen bodo na celjski gimnaziji tudi klasične ali humanistične paralele. To je za Celje velika pridobitev, ker mnogo staršev želi dati otrokom klasično izobrazbo, ki je za nekatere poklice, n. pr. za duhovskega, bolj primerna, kakor pa realna. Tako bodo celjski gimnazijci imeli na izbiro klasično in realno izobrazbo ter oba kapucinska konvikta. Kdor želi biti sprejet v enega ali drugega izmed obeh konviktov, naj se čimprej zgleda na samostanski porti pri oo. kapucinih.

n Pri sv. Roku v Cerknici je na sv. Roka dan ob pol 7 procesija, pridiga in sv. maša. Castivci sv. Roka se na to opozarjajo! Med jutranjo sv. mašo lahko opravijo tudi sv. spoved.

n Duhovne vaje in tečaj KA v Kočevju za kmetska dekleta bodo od 13. do 18. avgusta. Pričetek prvi dan ob 6 zvečer, sklep zadnji dan zjutraj. Oskrbnina za ves čas znaša 90 din. — Odbor.

n Salezijanski konvikt na Rakovniku sprejema dijakke, ki bodo obiskovali ljubljanske srednje šole. Z ene strani skrbno nadzorstvo in družinska vzgoja v duhu don Boskovega; z druge pa higienski prostori, dobra oskrba in razmeroma nizka mesečina: vse to so velike prednosti, ki zavod najtopleje priporočajo. Za podrobnejša pojasnila se obrnite na vodstvo zavoda (Rakovnik, Ljubljana).

RAZNO

L. Ganghofer:

69

Martinj klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Posloveniti Blaž Poznič

Toda Zigenot je zavlil čez motne mlake in preko polomljenega orodja proti križu. S stisnjenimi pestmi je obstal pred blatnim znamenjem in ga ogovoril, kakor bi imel pred seboj sovražnika, s katerim bi se mogel prerekati. »Zvesto sem ti služil in trdno verjel. Ko so se ti upirali vsi, sem ti jaz položil svojo svobodo pred noge in sem zaklical: Moj dobri Gospod, ti moj Bog! — In ti? Ne kličem te na odgovor zaradi matere, saj ni marala nič slišati o tebi. Kdor pa ne daje, naj tudi plačila ne pričakuje. Ne smem ti govoriti o svoji sreči, sam sem jo pripravil in sem postavil goro in vodo med sebe in svojo blaženost. Ne kličem te na odgovor zaradi nje, ki je šla v smrt iz ljubezni do mene — Glas se mu je utrgal. »Močna in brabra je bila, pravičnih misli in pravičnega srca, lepa ko sonce in zvesta — kakor si ti nezvest! Toda hiša njenega očeta te je preganjala. Sovraštvo za sovraštvo. Naj bo! Toda pravi se tudi: zvestoba za zvestobo! Z obema rokama je pograbil križ in ga stresel. »Zato mi povej, kje je sestra? Bila je brez krivde in madeža. Njeno srce in življenje je bilo kakor cvetlica v prevem jutru. Kakor jagnje pred pastirjem je stala pred teboj in se ti zaupala vsa. In ti? Močan si, močnejši nego tisoč mož v orožju in oklepu. Tako, da podiraš gore in daješ vodom nove struge. In nedolžnega življenja moje sestre nisi maral oteči iz razdejanja? Kje je tvoja zvestoba, o kateri mi je lagal nekdo v Lokijem lešu? Zdaj povej! Na odgovor te kličem! In če

meniš, da zvestoba in nedolžnost nič ne veljata, naj tudi ne stoji, o čemer trdim, da je nezvesto! Z vso močjo svojega telesa se je pognal proti znamenju. Zagode so se zrahljale, prst se je vzdignila in križ se je počasi nagnil. Skoraj neslišno je padel na pobočje z blatom pokritega holmea.

Zigenot si je pritisnil pesti na prsi, kakor bi se nekaj sprostil v njih. »Ti si na tleh! In zdaj nad tvoje glave v Lokijev lešč! Obrnil se je proti Ahi, toda obstal ko vkopan, in telo in dušo mu je prešinil strah, tako grozen, kakršnega ni bil občutil tudi ne v uri, ko so se lomile gore in metale smrt po zraku. Brezduh je gledal v čudež, ki ga je napravil močni Bog v tem trenutku, da bi izpričal pred dvomljivcem svojo zvestobo. Od Ahe sem je med opustošenim gričkom in zmešnjavo polomljenih debel prihajal počasi mlad par, dvoje tihih, bledih človeških otrok in zdelo se je, kakor bi hodila v sanjah. Sla sta z licem ob licu, objeta, kakor bi morala drug drugega podpirati.

Zigenot je segel v prazno. Videl je sestro in obrnil oči od nje — videl podrito znamenje in je iztegnil roke. Kar je čutil, mu je pretreslo dušo in telo kakor vihar drevo. Ječeš se je udaril s pestmi na prsi: »Jaz — jaz — jaz sem prelomil zvestobo! Z ihtičim vzkrikom. ves omamljen se je vrgel čez znamenje na tleh.

Za gorami je vzhajalo sonce.

Čez vso prostrano opustošeno dolino, po kateri so upadajoči potoki že tiše šumeli, se je razlil topli sij. Ta sij ni spremenil puščobe sivga prahu v pestre barve, ni prepodil podobe razdejanja in pregnal dušičnega zadaha od kamenja, ki je polnil zrak. Vendar je pa prihajal svetli blesk iz višav kakor zlatookriljeni sel, da bi potešil ljudi v njihovi žalosti in jim zaklical »Gore

PO DOMOVINI

Proslava 20 letnice Jugoslavije

Prijave prihajajo.

Kakor smo zaprosili krajevne odbore, da nam naj s 1. avgustom pošljejo prijave, tako se je velika večina teh odborov točno ravnala po naših navodilih. Nekateri pa, ki niso poslali prijav, kakor smo želeli, prosimo posebno tudi občinske krajevne odbore, od koder se ne bodo vozili z vlakom v Maribor, da nam tudi ti odbori pošljejo točno prijave. Na podlagi sedanjih prijav moremo ugotoviti, da bo udeležba na taboru veličastna in da bodo sodelovali pri mariborski proslavi vsi kraji Slovenije po svojih zastopnikih. Ponavljamo, pošljite prijave, brez prijav ne moremo poslati izkaznic in znakov, brez izkaznic nimate četrtnske voznice!

Razstava.

Ker bo že prihodnjo soboto otvorjena razstava kulturnega in narodnega razvoja Maribora in okolice, se vršijo sedaj na razstavnem prostoru zadnja dela, ki kažejo, da bo razstava edinstvena in da nismo imeli še prilike videti v Mariboru. Priporočamo vsem, ki se zanimajo za kulturno delovanje severne meje, da si to razstavo zanesljivo ogledate.

Skupine v sprevodu.

Na razna vprašanja glede posameznih skupin v sprevodu javljamo, da je taborni odbor soglasno zaključil spored spreveda, in da ga ne bo mogel nič izpreminjati. Zato ne bo mogoče dati v spreved takih skupin, katere se ne bodo prijavile pravočasno s prijavi, niti ne bo mogoče napravljati skupin posameznih krajev, pač pa bomo v teh dneh objavili točen seznam skupin in celotni spored spreveda, kakor tudi zbirališča za spreved. Prosimo, da sprejmete to pojasnilo namesto posameznih odgovorov na vsa ta vprašanja iz razbilih krajev.

Izkaznice.

Vsem krajevnim pripravilnim odborom smo poslali takoj po točni prijavi izkaznice in znake,

poleg pa priložili še nekaj več kakor so naročili. Tako se morete tudi še naknadno prijaviti pri krajevnem odboru za udeležbo. Zadnji teden prosimo vsa naročila kot nujna na telefonsko številko 29-15.

Krajevni odbori prijavite udeležbo domačim postajam.

Z železniško direkcijo smo dogovorjeni, da bo odbor na podlagi prijav sestavil skupno število udeležbe, da bodo pa tudi krajevni odbori prijavili svojim domačim postajam število udeležencev in čas odhoda v Maribor ter vrnitev iz Maribora. Prosimo, da na to prijavo ne pozabite.

Narodne noše.

Posebej vabimo danes na udeležbo 20 letnice Jugoslavije v Mariboru naše narodne noše, katere naj bodo kakor živ cvet med zbranim narodom. Naša narodna meja bo prav posebno iskreno pozdravljala narodne noše, ker vemo, da bodo ravno narodne noše dale naši prireditvi narodni značaj. Pridite!

V nedeljskih listih vsa navodila.

Mnogo izprašujejo zaradi zbirališč, zaradi sporeda, spreveda, zaradi voznega reda itd. Vsem sporočamo, da moremo vse to objaviti šele v nedeljskih listih, ker bomo šele do takrat imeli vsaj približno število vseh udeležencev v pregledu. Prosimo zato, da počakate na odgovor v nedeljskih listih.

Tovariši bojevniki!

Borili smo se dolga leta za rod in dom. Pomagali ste ustvariti skupno domovino ljubljeno Jugoslavijo z neizmernim trpljenjem. Mladci so žrtvovali za to kri in življenje. 20 letnico Jugoslavije z veseljem obhaja ves narod in vsa država. Narodna zavest in bojevniški ponos vas torej kliče, da kot bivši bojevniki pridete polnočevno na manifestacijsko zborovanje, ki je 14. avgusta t. l. v Mariboru. Mnogi bojevniki ste veljavnjeni v drugih organizacijah in boste manifestirali za narodno svobodo v njihovih vrstah; ka-

teri pa niste organizirani drugod, pridite z bojevnimi znakom in se zberite na mestu, ki ga vam bo odkazal prireditveni odbor v Mariboru. S tovariškimi pozdravi! Zveza bojevnikov.

Naš dekliski dan na Betnavi

Da: naš! Naš zato, ker se vsa slovenska dekleta zanimajo zanj, naš, ker ga bomo me same izgradile, ki amo odlična slovenska dekleta — naš pa tudi zato, ker se me — slovenska dekleta čutimo eno, kadar gre za Boga, za vero in za plemenite ideje! Tudi na Brezjah ni bilo razlike med nami — sestra je ob sestri doživljala veličino svoje vere in sklenila odločitev, da bo svojo čisto in mladostno deklisko silo posvetila svojemu domu in svojemu narodu! Kar amo na Brezjah sklenile, hočemo lavantinska dekleta še poglobiti s svojim izrazito verskim in dekliskim praznikom — 15. avgusta. — Vabimo pa vse svoje slovenske sestre na ta naš dan, da jim na ta način pripravimo mnogo veselja v našem zelenem Mariboru — izven mestnega hrupa — na naši Betnavi, ki amo jo me že tako vžibule!

Če se niste, naročite takoj pri pred. župnem uradu, ali na naslov »Zveza katol. deklet« — Betnava pri Mariboru — knjižico in znak za 6 din, ki vam daje pravico do prenočišča, čaja za zajtrk in vstopa k vsem prireditvam na Betnavi. Knjižica je polna lepe vsebine. Naročite jo in jo doma dobro prečitajte, pa boste šle na pot z velikim veseljem in pričakovanjem! Kličte vas Betnava, kličte vas Maribor — še nikoli tako lep, kakor ob prazniku 20 letnice!

Nobena, ki se ni prijavila, ne more računati na prenočišče! — Prečitajte natančno navodila v knjižici na strani 15!

700 letnica Marijine božje poti v Velesovem

V nedeljo, 14. avgusta zvečer ob 9. bo zunan pred cerkvijo vrska igra »Slehenik«. Nato pa nočno češčenje v cerkvi. Ob eni polnoči se prične rimska procesija z baklami, katere se bodo lahko udeležili vsi, ki bodo takrat semkaj prihiteli na božjo pot, moški in ženske. Po procesiji bo pridiga, sv. maša in sv. obhajilo. Prilika za sv. spoved bo v nedeljo popoldne in zvečer. Na Veliki šmaren popoldne ob pol treh se ponovi igra »Slehenik«, po končani igri bodo še le slovesne pete liturgije. Vsak

so se rušile, toda ozrite se kvišku, še stoji trdni nebesni svod in njegovo sonce zopet sijate!

Po doleh, na debelo pokritih z blatom, je izvabila toplota iz zemlje megle kakor po hudem dežju. Povsod so se sukljali beli oblaki nad puščobnim razdejanim in sonce jih je presevalo — bili so podoba človeškega upanja, ki se po vseh nočeh in mrazovih življenje vedno znova zateka domov k luči in toploti.

Iz široke struge melinske Ahe, ki je že tudi začela upadati, so hlapec redke megle počasi nad Lokijev les.

Tu je med polomljenim drevjem iskal Ebervajr poti proti strubskim obronkom, noseč spečega otroka v naročju.

Za vsak korak se je moral naporno boriti. Paznost, s katero je skušal ubraniti vejevje, da ne bi zadevalo otroka v lice, ga je prevzemala tako zelo, da ni videl pogube okoli sebe. Mrtvi ptiči so viseli po vejah in mimo trupel divjali je šla njegova pot. Pod mogočnim deblom je ležal ubit medved z razkosanim kožuhom, z izbitimi zobmi v zevačem gobcu — rjavi tovariš, ki je zadal toliko strahu bratu Vampu.

Gozda in njegovega razdejavanja je bilo konec in na Ebervajnovu uho je zadonel človeški glas. Zavpil je, pričel teči in je dospel do melinske Ahe.

Ob vodi sta se mu bližala dva človeka, stikajoč po blatu, kakor bi iskala nekaj izgubljenega, starec in ženska z razpuščenimi lasmi. Ebervajr ju je poklical. In tedaj je ženska s predirnim krikom veselja in z iztegnjenimi rokama planila k njemu, mu iztrgala dete iz naročja in v blaznem strahu zbežala z njim, kakor bi Ebervajr ne bil otroka rešil, temveč ugrabil.

Starec je počakal in gledal za bežečo žensko. Ebervajr ga je spoznal; bil je Melinčan, ki je bil prišel z Ruotom k Zbrisanu Ahi, da bi mu pomagal iskati Hilti-

šalka in njegovo ženo. »Gospod,« je vprašal starec, »ali si ji ti otel otroka iz valov? Potem ne zamerjaj materi, da je pozabila na zahvalo. Tri otroke ji je bila vzela voda — tega edinega ji je vrnila živega. Onadva ležita zunaj v Sapbarherjevem lesu.«

»Kjer je zatekla smrt Rmota?« je zajecjal Ebervajr.

»Tam, da! On je tudi mrtev, dobra duša! In Mojca in Jožek ležita poleg njega.«

Ebervajr ni mogel spregovoriti. V strahu je bil upal, da bo našel pravo otrokovo mater in ji položil dete v naročje. In da je bila zdaj prav ta mati! To je občutil kot tolažbo, ki ga je poživila.

Ko je tako stal, je pripovedoval starec o razdejanju v melinski dolini. »Dvajset hiš je podrla. Zupnišče tudi in cerkev. In dosti ljudi pogrešamo. Mojega najstarejšega sina tudi in njegovo ženo in vseh pet otrok! Sedem ljudi naenkrat! Starec je glas drhtel. »Ne vem, kaj bi bilo, ako se ne bi znal tolažiti, kakor nas je ušil Hiltišalk: kar je ljubi Bog dal, sme pač tudi vzeti. Naj bo! Hudo sem žaloval za našim pobožnim bratom. Pa glej, gospod, Bog mu je samo dobro storil, da mu ni dal doživeti nesreče, ki je zadela nas. — Ah vendar, kako nespametna ženska še vedno teče! Bi utegnila z otrokom še pasti v kakšno jamo! Glasno je zaklical: »Hoj, čuj!« Potem je odhitel za žensko, kar so ga njegove stare kosti mogle nesti.

Ebervajr si je bil z roko pokrill oči. »Brat Hiltišalk, kjerkoli že si našel svoj grob, v valovih ali pod skalovjem, zaslužil si križ in odklikovanje. V srečo tega kristjana stoji tvoj nagrobni spomenik.«

Cez dolino so se od daleč razlegli glasovi. Veselo prevzet je Ebervajr prisluhnil. »Tam živijo še ljudje!« Urno se je spustil po blatni brežini in ni videl sledov razdejavanja, ki jih je bila voda nametala na suho, šilaste

žice in primerni razdelitvi ojačevalcev v zemlji se poslušalci zdi, kakor da bi pelo in igralo vse športno igrišče.

Biseri, ki rastejo na drevesih, se nahajajo na južnoazijskih otokih Sunda in Molukih. So jajčce oblike, beli ali svetlorjavi in imajo v prerezu do 1½ cm. Nekateri so beli kot alabastr. Ljudstvo teh otokov jih uporablja za denar, zene se z njimi krajsjo, dekleta pa si jih vživajo v obleke, da se čimprej poročijo. Lepi biseri stanejo bajne vsote, ker se zanje zanimajo indijski knezi. Od različnih dreves pridobivajo različne bisere, njihov postanek pa je doslej učenjakom še nedognana uganika.

Kučaste žlice na čelu in na senčih še niso vselej znamenje arterioskleroze. Merodajna za ocenitev sta splošno razpoloženje in pa krvni pritisk.

Ameriški milijonarji kopnijo. Po najnovejšem davčnem popisu je v Združenih državah 41 bogatajev, ki so v minulem letu prejeli nad en milijon dohodkov. Pred krizo leta 1929 jih je bilo 514. Število se je zmanjšalo zaradi Rooseveltove gospodarske politike, po kateri je milijanski dohodek obdavčen s 75%

udeležence si bo priskrbel jubilejni znak, ki je lično izdelan s podobo cerkve in samostana, za 3 din. Ta znak bo v okras in spomin vsakemu romarju. Znak daje pravico do znižane vstopnine pri igri. V primeru slabega vremena se igra ne bo mogla vršiti, v cerkvi se bo pa vseeno vršila po določenem programu.

Tabor v Dolu pri Ljubljani

Za vso vzhodno ljubljansko okolico bo v nedeljo, 28. avgusta velik tabor Zasadnega okrožja ZFO s sodelovanjem VDK. Dopoldne bo po sprejemu in sprejdu sv. maša v govoru in blagoslovitev okrožne zastave. Po sv. maši bo tabor pod pokroviteljstvom g. bana Marka Natlačenca. Govoril bo g. Miloš Stare. Zanimiva bo tudi številna tekma za prehodni okrožni pokal. Dopoldne bo telovadni nastop ter prosta zabava. Vse okoliške odseke in dekleške krožke prosimo, da se tabora polnoštevilno udeležijo. Vabljeni vsi prijatelji iz Ljubljane in okolice.

Mladinski tabor na Trati

Fantovski odsek in dekleški krožek na Trati prireditelja dne 15. avgusta t. l. velik mladinski tabor pod pokroviteljstvom ministra dr. Kreka, ki se tabora tudi osebno udeležijo. Tabor je združen s proslavo 30 letnice Prosvetnega društva in z blagoslovitvijo novega prapora fantovskega odseka.

Vse okoliške odseke vabimo, da se tega zaključnega tabora v Poljanski dolini polnoštevilno udeležijo, da tako skupno proslavimo tudi 20 letnico naše države.

Baragov dom v Dobrniču

Rojstna župnija škofa Friderika Barage je ob 35 letnici prosvetnega društva postavila svojemu največjemu rojaku spomenik z lepim prosvetnim domom, ki bo nosil njegovo ime. Dom je za naše razmere nekaj velikega, ne toliko po obseznosti in krasoti, ampak po tem, koliko zmora požrtvovalnost ljudstva, ki je z veliko vpeno pod vodstvom svojega g. župnika Ignacija Onahna pomagalo s prostovoljnimi delom, vozniki materiali in prispevanjem lesa in gradiva. Dom je v glavnem dograjen. Slovesno blagoslovljen in odprt bo prvo nedeljo v septembru. Ta slovesnost bo združena s prosvetnim in mladinskim taborom za Dolenjsko.

Prav bi bilo, da s to slavnostjo primerno počastimo spomin enega največjih sinov našega naroda, spomin svetniškega škofa Barage. Vsa bratska društva širom Slovenije prirčno vabljeni k udeležbi! Potrebna obvestila bodo pravočasno objavljena.

Kmečki tabor v Školji Loki

Kmečka zveza za okraj Škofja Loka priredi v nedeljo, dne 21. avgusta kmečki tabor v Školji Loki. Dopoldne bo sv. maša, sprevod in zborovanje, popoldne pa na igrišču »Sora« velika tombola z lepimi dobroti. Za 3 dni se bo dobila lepa krava, kolesa, plugi in druge praktične stvari. Vabimo vse zavedne kmečke fante in žene, da se ta dan pokažejo v pestrih nošah, na kolesih in na konjih. Može in žene, tudi vi ne smete ostati doma. Pokažite, da je naš okraj v taboru najmočnejše kmečke organizacije.

Mladinski tabor v Mirni peči

Mladinskega tabora Mirna peč sploh še ni imela, zato je bil zadnjenedeljski res sijajen. Slavnostni govornik Fran Terzaglav je navduševal množico za slovensko besedo in slovensko misel ter omiko in za globoke resnice krščanstva ter je zavračal pretirani nacionalizem in brezbožno levičarstvo. Trebanjski dekan Tomažič je bilal nezačuden, švigavagarištvu in premajhno zavednost, ki dostikrat zapelje naše ljudi v politične napaake ter je priporočil jasno in kleno načelnost. Tudi popoldanski telovadni nastop je dobro uspel in je ljudstvo zelo navdušilo.

Tabor v Sevnici

Več tisoč ljudi se je zadnjo nedeljo zbralo na taboru v Sevnici. Kot vsi dosedanja naši zbori, je tudi ta v vsakem pogledu izvrstno uspel. Govorilo je več govornikov. Inš. Sodja je poudarjal, kako čudovito skladna in naši državi edino v korist je naša slovenska kulturna stavba, ki je od pamtiveka katoliška. Slovenski narod vabi brate Srbe in Hrvatce, da si jo ogledajo in se v njej ogrejejo.

Velepomemben je bil govor ministra g. dr. Kreka, ki je med drugim poudarjal, da morajo zlasti Slovenci ob hrvatski meji biti najboljši zgled plemenitosti, poštenosti, pridnosti in narodne zavednosti. »Na vas tu ne meji je,« je dejal

dr. Krek, »da kažete nas Slovence take, da si bomo znali vsak čas, vsak trenutek stisniti roko.«

„V času obiskanja“ na Brezjah

V soboto, 13. in v nedeljo, 14. avgusta zvečer, pridite na Brezje!

Ob zvonjenju lepo ubranih zvonov, ob močnejših akordih orgel in pozvna, na lepem in velikem z žarometi razsvetljenem odru, širokem kot je prostor pred cerkvijo, boste videli čez 130 igralcev v lepih kostumih, ko bodo z Gregorinovo pasijonsko dramo »V času obiskanja« predstavljali največjo dramo — življenje Jezusa Boga — v času Njegovega obiskanja na zemlji.

Člani in članice Prosvetnega društva v Kropi se za uprizoritev marljivo pripravljajo pod režijskim vodstvom pisatelja drame, člana narodnega gledališča v Ljubljani g. Edvarda Gregorina. Sodelovanje g. Gregorina je dokaz, da je to uprizoritev treba videti. V našem kotu je zadnji čas vse v znamenju priprav za to veliko uprizoritev, ki naj bo letos zares ena najlepših v Sloveniji.

Z Velike planine

Hvala Bogu! Tako smo rekli v nedeljo po sv. Jakobu, ko je bila naša kapelica na Veliki planini blagoslovljena. Delo sicer še ni dokončano, vendar pa toliko dovršeno, da se v kapelici lahko vrši dostojna služba božja.

Ali veste, kako je bilo tisto dan na planini? Ko bi vam mi mogli z besedo povedati, kako je bilo lepo! Od blizu in daleč je prihitelo toliko ljudstva na planino, da ga Velike planine še nikdar ni toliko videla na svojih starodavnih ramenih. Višek vsega planinskega slavlja pa je bila ta dan blagoslovitev nove kapelice, ki je posvečena Mariji Snežni. Kapelico je prišel blagosloviti prijatelj naših planin škof dr. Gregorij Rožman. Nestrpano smo ga čakali in ko je tam doli za Malo planino nekje nekaj počilo, smo se res kar od srca razveselili. Pred mašo smo slišali pastirji in planinci lepo besedo našega višjega pastirja o lepoti božjega stvarstva, katerega ravno na gorskih višavah najlažje občudujemo in se po njem k Bogu dvigamo. Med mašo je pela kakor iz enega grla vsa planina. Tudi najhladnejša in najbolj mrzla srca so se morala odvajati in najbolj za-

pridobnine, vrh tega pridejo še drugi državni in občinski davki. Najbogatejši Američan je danes Ford, ki zaposluje nad stotisoč delavcev in izdelava dnevno do 5000 avtomobilov. Njemu sledi lastnik železnice in parobrodov Vanderbilt, nato pa Morgan, bankir svetovne vojne. Nato pridejo Gould, lastnik bogatih rudnikov, kralj orožja Dupont, kralj časopisov Hearst — ostali pa so v primeri z navadenimi pravci režeji.

Njena zasluga. — »Kako ti ugaja moj novi klobuk?« »Lep je. Kako si ga pa mogla kupiti?« »S prišteđenim denarjem.« »S prišteđenim? Kako?« »Moža sem odvadila kaditi.«

Migrena je menda posledica slabega delovanja jeter in jo zdravimo z zdravljenjem jeter.

Brihtni stari Egipčani. — Stari Egipčani so imeli ves drugačen način študiranja kakor pa mi. Na papirju pisane naloge so polili s pivom, potem pa tekočino použili, češ, to bo vplivalo na močnejše.

Jezuiz izumitelj. Jezuit A. Kircher, rodom Nemec (1601—1680) je izumil magično ali čarobno svetilko, sestavil Aeolian harfo in naredil prvo govornico cev.

strešice z lesenim križem, ne obeljenih kosti in mrtvaških lobanj, ki jih je bila nanosila reka iz melinske kostnice sem do Gadena. Po samojakihi skalah in zajezenem drevju je došel na drugi breg. Med razkosanim grmovjem so ležale kamnite kepe, ki so se bile liki toča naletele iz zraka. Podvzajajoč se je prišel Ebervaju do opustošenega ograda, v katerem je ležala v sredi ogromna skala, tako velika ko cela hiša; toda nobene tožbe ni čul od tam, le sekira je peja in deški glas je spregovoril: »Poglej, dedek Gobl, dobri gospod prihaja!«

Sekira ni utihnila. Ebervaju je zagledal starčaka pri delu: gol, zavrt okoli pasu v cunj, je vihtel sekiro ko čil mladenič. Ne daleč od njega je sedel Huce na toplem soncu, ranjene noge kepasto zamotane v grobe krpe. In poleg dečka je čepela mala deklica iz Šapbajerjevega lesa. Ko je uzrl meniha, se je Huce postavil na noge in poskusil nekajkrat šepaje prestopiti; Ebervaju je planil k dečku in ga objel, nobene besede zmožen. »Ali vidiš,« se mu je nasmehnil, »kaj je napravil ljubi Oče v nebesih! Poglej dečka, kako hiti postavljati novo hišo! In kako rad me ima! In vse to je storil Oče tu gori. Tako dober ko ta, ni nihče drugi!«

Ebervaju se je sklonil. »Moj otrok! Hvala ti za to besedo.«

Začuden ga je pogledal deček. »Hvala? Zakaj neki, gospod? Tako praviš ti sam. V Vacemanovi ječi si mi dejal: Tako dober ko naš Oče v nebesih, ni nihče drugi!«

Okoli menihovih ustnic se je zdrnilo, medtem ko mu je splaval pogled tja ven čez opustošene pologe. Globoko dihaajoč je pogladil dečka po sršastih lasih in zašepetal: »Bodite kakor otroci!«

S sekiro v roki se je približal stari Gobl. »Pozdravljen, gospod! In poglej, ti si imel prav. Moje jablanc

ni več, gol stojim pred teboj, toda življenje me zopet veseli!« Nežno je privil dečka k sebi. »Tako podoben je moji hčeri! Njene oči ima in srce tudi!« Privzdignil mu je brado in se nasmejal: »Poglej, fant, ako ne bi šepal, bi gotovo tudi hodil tako kakor tvoja mati, tako prešerno in postavno!«

Tiho ganjen je gledal Ebervaju oba človeka: starost v nagi sili, mladost v bolečinah in ranah, in vendar v njunih očeh nasmejana veselje življenja.

Zamolčki glasovi, ki jih je prinesel veter čez pologe, so pretrgali tišino.

»Ali slišiš, gospod?« je dejal starček. »Niso prestali strašnega dne vsi tako dobro ko moj fant in jaz. Ljudje so padali ko muhe v mrazu. In tam pač nosijo skupaj svoje mrličke.«

Ebervaju se je obrnil in se urno odpravil zabrisanemu odmevu glasov nasproti. Razmetane plotove je videl, koče z luknjastimi strehami, napol podrto hišo z vežno izbo, v kateri je stala še za večerjo pripravljena miza z nedotaknjenimi skledami. Po vseh potih pesek in mel, zelenkaste skale ledu, ogromne sive skale, ki bi jih nobena človeška moč ne mogla premakniti z mesta, ki so se nanj postavile kot večni pomnik grozotnega dneva. Krave, koze in ovce so nemirno modile sem in tja, psi so begali mimo Ebervajna, toda pri nobeni hiši ni zapazil človeka. Enega samega otroka je zagledal. Sedel je na kupu peska in se kamenčkal.

Vedno bliže je donelo šumenje glasov in končno je uzrl Ebervaju na odprtem polju črno kopico ljudi. Počasi so hodile postave sem in tja, eni so odhajali, drugi v parih prihajali in prinašali na nosilih negibna bre-mena.

(Nadaljevanje sledi.)

hvalo dajati. Tako lepo je bilo tega dne na planini, da bo ta dan ostal prav gotovo do mašena ušesa so se morala odpri in Bogu smrti v spominu vsem, ki so ga doživeli. Skozi ves dan so se pobožni verniki mudili v kapelici in hvalili lepoto sicer skromne, pa vendar tako lepe hiše božje tam gori, kjer beli snežniki dotikajo skoro se božjih nebes, kjer pastirjev planinskih odmevajo vzkliki in zvonci od črede poznavajo vmes. Nazadnje se iz dna duše zahvaljujemo vsem, ki so nam po svojih močeh pripomogli do našega gorskega svetišča. Želimo, da bi bila v tem božjem hramu večkrat zbrana truma naših pastirjev, kjer naj bi se odigravali leto za letom tisti lepi prizori, katere je gledala tam v daljavi prva sveta betlehemska noč. Pa tudi vernim turistom želimo, da bi se kakor Modri iz Vzhoda vsi na duhu prenovljeni radostnih src vračali nazaj na svoje domove.

Obrtniški dan na Brezjah

O priliki tridesetletnice ljubljanskega Društva rokodelskih mojstrov, bo v nedeljo 21. avgusta na Brezjah Obrtniški dan. Ob desetih dopoldne bo cerkveni govor in sv. maša. Ob enajstih bo zborovanje, na katerem bodo najboljši govorniki obravnavali, posebno za obrtnike važna vprašanja. Popoldne ob pol treh bo verska igra »Svetogorska Mati božja«. Igra predločuje čudovite dogodke ob pričetku božje poti na Sveti gori; pomenljiva je igra posebno zaradi tega, ker obhajamo sedaj štiristoletnico pomenljivih dogodkov. Marsikdo bo prav zaradi te igre šel v nedeljo, 21. avgusta na Brezje. Kot vstopnica za zborovanje in za igro velja knjižica in znak, oboje z napisom »Obrtniški dan na Brezjah. Knjižice in znake — oboje stane 4 din — naročate v Rokodelskem domu v Ljubljani, Komenskega ulica 12. — V nedeljo, 21. avgusta se bo oboje dobilo na Brezjah. Kdor le more, naj roma letos, v nedeljo, 21. avgusta, k Mariji na Brezje.

Iz naših društev

Trata. Središče Poljanske doline na Trati vabi na Veliki Šmaran k proslavi 30 letnice nuluinskega dela, ki bo združena z blagoslovitvijo novega prapora fantovskega odseka Trata. Prireditev bo celodnevna in bodo ob tej priliki govorili domačini — prosvetni delavci, ki so začeli svoje delo v domačem kraju, prof. Fortuna, inšpektor-profesor Alič. Upamo pa, da se bodo zgnili okrog tega prapora tudi vsi okoliški odseki, kateri so vedno z veseljem prihiteli med svoje tovariše na Trato. Čeprav se bo 150 letnica ustanovitve fare praznovala šele koncem avgusta, pa bo mogoče tudi že sedaj, da si ogledajo našo župno cerkev, v kateri so prenovljene nad 300 let stare freske. — Obiskovalcem božje poti na Hotavljah sporočamo, da bo služba božja na Veliki šmaran mesto ob 10 že jutraj ob 6 in je tudi tem dana priložnost, da obiščejo naš fantovski tabor.

Bohinjska Bistrica. Prosvetno društvo bo priredilo dne 28. avgusta loterijo. Glavni dobitki bodo: sobna oprava, kuhinjska oprava, dvoje moških in dvoje ženskih koles, sobni divan, vreča bele moke, blago za moško in blago za žensko obleko. Poleg tega bo še 590 manjših dobikov, kot dežniki, ure budilke, razna posoda, sladkor itd. Cena srečki je 3 din. Za loterijo vlada veliko zanimanje. Po srečkah je veliko povpraševanje ter jih naši člani pridno prodajajo. Le pridno segajte po njih! — Drugod se pritožujejo zaradi velike suše, pri nas pa imamo dan za dnem dež, tako da so ljudje kar s težavo spravili seno in poželi žito.

Šmarje pri Ljubljani. Tabor v Šmarju pri Ljubljani je zaradi proslave 20 letnice Jugoslavije v Mariboru prestavljen od 14. avgusta na 4. september.

Struge na Dolenjskem. Dne 12. avgusta bo v Strugah na Dolenjskem premovanje sivojave goveje živine montafonske pasme. Zbrana bo najlepša živina te pasme. Kogar zanima, naj pride, da si ogleda ali kupi.

Poučni ogledi planinskih pašnikov. Pašništvo, predvsem planinsko, je vir sleherne živinoreje. — Uvaževaje to staro, preizkušeno resnico, je priredil okrajni kmetski odbor v Kranju konec minulega meseca potevalni planšarski tečaj na Mošenjsko planino na Jelovici. — Nadaljnji poučni ogled vseh planinskih pašnikov pod Kozubom na sv. Roka dan, 16. avgusta. — Planšarski zanimanci iz kranjskega okraja, predvsem za-

Marijina božja pot v Velesovem

Leta 1771 je bila dograjena sedanja cerkev, ki se po vsej pravici prišteva med najlepše baročne cerkve v ljubljanski škofiji. — Enajst kamenitih stopnic nas vodi do pročelja cerkve. V notranjščino peljejo trojna vrata. Cerkev je 38 m dolga in 19 m široka. V velikem oltarju je krasna slika Marijinega Oznanjenja. V ladji je še šest oltarjev, ki so opremljeni z velikimi slikami, ki zavzemajo v glavnem ves oltarni nastavek. Vse oltarne slike so umetniško delo znamenitega slikarja Kremser-Schmidta. V velikem oltarju je pod podobo Marijinega Oznanjenja posebej prestol za Marijino milostno podobo, ki je iz lipovega lesa — 50 cm visoka in 17 cm široka. Sveta Devica sedi na prestolu, držeč v rokah Jezusa, ki sloni na njenem desnem kolenu. Oba imata krono na glavah. Kip je shranjen v pozlačeni kovinasti omari in spredaj zavarovan s steklom. Dolgo časa je že navada, da nosita Marija in Jezusček dragoceno obleko, ki se menja v različnih dobah cerkvenega leta. V adventnem in postnem času ima vijoličasto obleko, o binkoštih rdečo, ob praznikih Gospodovih in Marijinih svetlo belo obleko, ob manjših godovih belo ali rožnato, za izredne slovesnosti pa zlato obleko. Učenjaki trdijo, da je ta kip iz 15. stoletja. Zares častitljivi 700 letni spomenik in priča, kako se je na tem kraju častila Devica Marija. Tisoči in tisoči so že gledali to Marijino podobo ter se priporočali tisti, ki jo ta podoba predstavlja. V času, ko se je širila Lutrova vera po Kranjskem, je bil velesovski samostan nekoliko prizadet. Predikant Luka Arnič je motil l. 1570 ljudi v velesovski okolici z novo vero. Štiri luterane, med njimi predikanta Arniča, so zagrabile krepke pesti samostanskih hlapev in jih pognale proti Ljubljani. Nova vera se ni mogla utrditi med tedanjimi prebivalci Gorenjske. Najhujši udarec je zadel samostan cesarski odlok z dne 3. julija 1782. Samostan je bil odpravljen — a redovnici niso pregnali. Ostale so v samostanu do svoje smrti, a novink niso smele sprejemati.

stopniki planin: Dolga njiva, Tegošče, Šija, Pungrat, Kolce in Korošca, naj se zbere 16. avgusta ob 6 zjutraj pred planinskim stanom Dolga njiva! Nato bo poučni ogled vseh navedenih planin z razgovori glede zboljšanja pašne ruše. — Morebitni zanimanci iz oddaljenejših dolinskih krajev, naj odstopujejo z G. Wernigom iz Kranja že v ponedeljek, 15. avgusta ob triletni na eno popoldne.

Prihova. V nedeljo 31. julija je Prihova imela veliko slovesnost. Katoliško prosvetno društvo je obhajalo tridesetletnico svojega obstoja. Pred tridesetimi leti je začel tu orati celno delavni kaplan rajni Anton Bukovšek. Društvo se je skupno udeležilo sv. maše. G. župnik je imel primeren nagovor, članstvo pa je darovalo sv. obhajilo za rajne člane in za blagoslov pri bodočem delu. Ob pol 3 popoldne so bile slovesne večernice. Po večernicah pa so se začele shajati množice ljudstva na prostor pred novo veliko okrašeno uto. Skoraj polnoštevno so se odzvala sosedna prosvetna društva, ki so s tem lepo pokazala slovo v skupnem delu. Tu je bila slavnostna akademija s pestrim sporedom. Po akademiji pa je bil družabni večer, ki je prinesel razpoloženje prave veselice. Vsi so odhajali z nasmejanimi obrazi zagotavlja joč, da še pridejo na ta prijazni griček Matere božje med le strumno organizirane Prihovljane.

n Zveza absolventov kmetskih šol priredi 11. septembra enodnevni izlet z avtobusom v Postojno in v Trst. Vožnja s kolektivnim potnim listom stane 80 din. Prijave sprejema do 8. septembra tajništvo ZAKS, Miklošičeva cesta 22-I, Ljubljana.

n Kaj bomo igrali v prihodnji sezoni? Novo komedijo v treh dejanjih »Butalec. Pošilja: Kušar Tone, Reteče 20, p. Škofja Loka.

Iz raznih krajev

Dobrova pri Ljubljani. Zopet vas vabi Mati božja na Dobrovi, da poramate k Njej. Kmalu bo preteklo 1000 let, odkar je Marija izbrala prijetno dolinico na Dobrovi, do pomaga vsem, ki se zatekajo zaupno k Njej. Papeži so naklonili romarjem na Dobrovi posebne milosti.

Z ukinitvijo samostana pa ni prenehala božja pot. Ljudje niso pozabili Marije, temveč so jo obiskovali kakor poprej.

Naj omenim nekatere romarske shode. V vseh Marijinih praznikih prihaja ob lepem vremenu semkaj večje število romarjev. Glavna shoda sta pa o Malem šmaru in na Rožensko nedeljo. Ob prazniku Marijinega obiskanja, 2. julija, pridejo procesije iz Olševke, Cerklj, Senčurja, St. Urške gore in Lahovič. V znak hvalečnosti za uslišane prošnje so romarji prinašali v teku stoletij razne darove — verižice, prstane, broške, uhane itd. in jih obešali na milostno podobo. V nedeljo po svetih Treh kraljih l. 1936, se je skril zvečer v cerkvi tat Alojz Pihler. Ponoči je ukradel vse dragocenosti iz Marijine milostne podobe. Med ljudstvom je nastalo zaradi tega veliko razburjenje, ki se je pa kmalu umirilo, ko se je izvedelo, da je policija v Ljubljani prišla tati in pri njem našla skoraj vse ukradene predmete. Po nekaj mesecih je sodišče vrnilo zupaj cerkvi odvzete dragocenosti.

Kot priprava na 700 letni jubilej, se je napeljala v cerkev električna luč tako, da se bo mogla tu vršiti tudi nočna cerkvena pobožnost na Veliki šmaran, ko se prične proslava. Vseh 7 oltarjev je lepo prenovljenih in vsa cerkev je tako lepa v svoji notranjščini, da pobožnega romarja vzpodbuja k molitvi. Stare spominke podobice in darovi, obešeni na milostni podobi pričajo o velikem številu uslišanih prošnji. Starejši ljudje še pomnijo, da je bila ozdravljena najbrže v l. 1885 v velesovski cerkvi neka fera Kos iz Senčurja pri Kranju. Sedem let ni mogla hoditi. Pripeljali so jo v Velesovo. Med sv. mašo je ozdravila tako, da je šla sama k obhajilni mizi. Pozneje se je leto za letom hodila zahvaljevat za dobljeno zdravje. Marijina cerkev v Velesovem je in ostane sloveči kraj na Gorenjskem, zato naj Marijini častilci obiščejo posebno letos med šmarinimi mašami, da se tam priporoče mogočnemu varstvu te nebeske Zaščitnice.

Popolni odpustek dobi vsak, ki obišče v času od praznika Marijinega Vnebovzeta, pa do nedelje po prazniku Marijinega rojstva, romarsko cerkev na Dobrovi, pod navadnimi pogoji. V tem času bodo vsako nedeljo svete maše ob 5, 6, 8, 9 in ob pol 11 dopoldne. Popoldne ob 4 prida in slovesne pete litanije Matere Božje. Predstojništvo romarske cerkve obvešča vse romarje, da imajo vsak popoldan in vsak večer pred nedeljo ali praznikom priliko, da opravijo sv. spoved.

Mekinja. Župna cerkev je bila v tem letu v notranjščini temeljito prenovljena. Tako je prišel še bolj do veljave veliki oltar, ki se je očistil pokazal v svoji nekdajni lepoti. Posebnost so na slavlolu fresko-slike prof. M. Subica, ki predstavljajo sedmere darove Sv. Duha in vzbujajo že sedaj splošno pozornost. Tujci, ki radi prihajajo semkaj, se kar ne morejo nagledati vse krasote, ki jo nudi prenovljena cerkev. Vsi stroški znašajo okrog 38.000 dinarjev, v čemer so vsteli tudi stroški za izsušenje cerkve na severni strani. V zahvalo za srečno dovršeno delo se bo posebno slovesno vršil glavni farni shod na Veliki šmaran ob pol treh popoldne, z družin z darovanjem, katero naj bi čim več pripomoglo k odkritju primanjkljaja; zato so vabljeni še posebej vsi prijatelji mekinske cerkve. Vsak, kdor se bo tega darovanja udeležil, bo dobil v spomin in zahvalo sliko velikega oltarja. Bodi še omenjeno, da so vsa obrtniška dela prevzeli sami domači obrtniki, ki so nad pričakovanje izborni ter za nizko ceno rešili svojo nelahko nalogo. Slava domači obrti! — Fantovski odsek in dekliski krožek prirediti s sodelovanjem bratskih odsekov 21. avgusta na travniku pod društvenim domom telovadni nastop takoj po večernicah, ki bodo ob 2 popoldne. Po telovadbi prsta zabava. Sodeluje godba iz Domžal. Sedeži po 4 din, stojišča po 2 din. — Vsi prijatelji mladine vljudno vabljeni!

Buška. Vest o smrti g. dekana J. Anžiča nas je močno zadela. Pokojni gospod je l. 1927 nad en mesec upravljaj našo župnijo, ker je bila ta čas izpraznjena. Pokojni ima polno zaslug za izboljšanje razmer v našem krškem okraju. Kot bauski svetnik se je odločno zavzel za elektri-

likacijo naše zapuščene Dolenjske. Z njim vred je v prezgodnji grob leglo nešteto načrtov, ki bi jih bil lahko uresničil, ko bi živel še nekaj let. Pokojnika bomo ohranili v častnem spominu. Za njegovo požrtvovalno delo naj ga večni Plačnik bogato poplača. — Čepec dokončuje svojo epesem. Žito so dobro obrodila. — Suka je pa tako kot že davno ne. Travniki so čisto goli, tako da otave ne bo prav nič. Po njivah se pa sliši koruza in krompir. Komaj čakamo dežja, ki bi izdatno namočil naša polja.

Retče. V četrtek je umrl na Godešiču posestnik in trgovec Novinec. Domači so bili na polju, ko je očeta Bog poklical, da položi račun o svojem biševanju. Naj mu bo Bog usmiljen sodnik, njegova duša pa naj uživa večni mir. — Po vasi sedaj motor breuči. Žito je prav lepo in obilno obrodilo. Poletje imamo izredno ugodno, dovolj sonca in dovolj vlage. Prejšnji teden je bila izredno huda sopenica in v sredo so prišli od juga temni oblaki. Lilo je kakor iz skaf, vmes so pa švigale ognjene kače s silnim treskom. Pri posestniku Drnovšku je strela udarila v hišo, razbila je precej opeke na strehi in razcefrala tramovje, hujšega pa ni bilo. — Dela pri novi šoli gredo h koncu in opamo, da se bo začetek šolskega leta začel v njej pouk.

Stopiče. Dragan Anton iz Dolja, župnika Stopiče pri Novem mestu, je umrl 29. julija. Kako je bil pokojnik priljubljen v fari, je bilo videti pri pogrebu, v nedeljo, dne 31. julija, ko so ljudje prišli od blizu in daleč kropit in moliti za dušo pokojnika. Bil je zvest naročnik »Domoljuba« 30 let. List je prebiral vsako nedeljo popoldne v krogu svoje družine. Prav nikoli ni opustil sv. maše, čeprav je vsako nedeljo rabil dve uri do župne cerkve. Njegova dobra dela do bližnjega pričajo, da je bil dobrega srca. Kot krščanski mož je bil za vero pripravljen tudi umreti. Pokoj njegovi duši. — Smrt je v minulem tednu napravila pri nas izjemo. Pokosila je kar šest faranov, tri moške, dve ženski in enega otroka. Tako so se žalostno oglašali zvonovi kar cel teden. Naj počivajo rajni v miru!

Dražgoše. Nedelja, dne 31. julija, je bila za Dražgoše prelep dan. Izpolnila se nam je velika želja: na cerkvenem koru so slovesno zapele naše nove orgle, sijajno delo mojstra Jenka iz St. Vida. Dobri Bog, povrni trud gosp. mojstru Jenku Veliku »Bog plačaj« veljaj preč. g. dr. Fr. Kimovcu, stolnemu dekanu, ki je orgle blagoslovil in razložil njih skrivnosti in lepoto. Prav tako najlepša hvala g. profesorju M. Tomcu, ki je s svojo umetniško roko na igralnici pokazal, kaj zmorejo nove orgle. Bog povrni vsem, ki se so te nedelje udeležili cerkvenega darovanja, zlasti vsem dražgoškim faranom, ki se niso ustrašili denarnih žrtv za čast božjo in lepoto svoje cerkve. Želim, da bi gorečnost faranov trajala vse do onega dne, ko bodo orgle popolnoma plačane. — Z imeni pa moram navesti one naše velikodušne prijatelje, ki sicer niso naši farani, pa so nam vendar iz navdušenja za našo lepo cerkev prišli na pomoč z večjimi denarnimi zneski: Trhijan Božo, Ljubljana, 400 din; Globočnik Jožef, Železniki, 1000 din; t. Globočnik Ant., Železniki, 50 din; Hainrihar Fr., Škofja Loka, 500 din; Eger Gustav, Železniki, 1000 din; Sodarska zadruga, Češnjica, 500 din; Lesna zadruga, Češnjica, 300 din; gđ. Rant-Končeva, Češnjica, 100 din; Rok in Ivanka Arhar, St. Vid nad Ljubljano, 2100 din; Kopitar Andr., župnik v Davči, 100 din; Berce Janez, Železniki, 1000 din; Pavlič Ant., župnik, Sela, 100 din; Zupni urad Bukovščica 50 din; dr. P. Robič in Joža Vovk 50 din; Josip Demšar, Češnjica, 1000 din. — Lenka Lotrič je nabrala v sosednjih župnijah nekaj manj kot 4000 din. Tej neugnani in nad vse goreči nabiralki naj bo na tem mestu izrečena še posebna zahvala. — Marija Lotrič je nabrala 250 din. — Blagi dobrotniki! Vaša imena bodo trajno zapisana v naši farni zgodovini in v naših hvalačih srih. Bog bodi plačnik! Sv. Lucija čuvaj vaše zdravje! — Ker stanejo nove orgle za naše dražgoške razmere ogromno vsoto

80.000 din, podpisani še prosijo vse one Dražgošane in Dražgošanke, ki so razkropljeni po svetu, in vse ostale dobrosrčne častilce sv. Lucije na Gorenjskem in drugod: spomnite se novih orgel v Dražgošah! — Fr. Hiti, župnik.

Češnjica v Bohinju. Neizprosna smrt je posegla med naše dobre prijatelje. V najlepši mladosti je moral zapustiti vse in iti v večnost naš dobri, zvesti tovariš Franc Arh. Odšel je zdrav in vesel k vojakom, po šestih mesecih pa se je vrnil nazaj iz bolnice, v kateri je ležal 22 dni. Od takrat je vedno bil bolan, dokler ni zaspal za vedno. — Žalostno so zapeli zvonovi, dragi Franc, nisi več slišal klica očeta in matere, katera sta objokovala tvoj prezgodnji grob. Počivaj v miru nepozabni prijatelj.

Trebnje. Pretekli teden smo spremili na pokopališče v Trebnjem 82letno Ano Suštar, doma z Grmade. Dve leti in pol je vdano trpela na postelji. V prejšnjem življenju ni bila nikdar bolna. Pokojna bi čez 7 mesecev s svojim 83letni možem obhajala 60 letnico poroke. Umrla mati je bila dobra in usmiljena posebno do revežev. Pomagala je, komur je mogla. Blagi materi in stari materi naj Bog obilno plača njeno dobroto. Počivaj v miru, mi Te ne bomo pozabili.

Prežganje. Za mladinski tabor v Ljubljani se je naša mladina vestno pripravljala in je tudi nastopila. Tudi dekleta so se v obilnem številu udeležila svojega tabora na Brezjah. Ravno tako niso opustili naši gospodarji kmečkega tabora na Brezjah, kamor so odšli v velikem številu. To so prazniki, ki pustijo lep vtis pri ljudstvu. — Žito je večidel požeto in smo s pridelkom kar zadovoljni. Tudi mrvo smo posušili v lepem vremenu. Na zelje so se zopet spravile gosnice, a smo jih pokončali s tem, da smo jih pobijali. Vendar se je na zelju in drugi povrtnini pojavila neka nova bolezen. V steblih zelja segnijo namreč srčevje. Cele koše znošimo takih sadik iz njive. — Gobe, na katere smo računali, ne rastejo. Sadja tudi ne bo, ker ga je spomladanski mrz uničil.

Dobec. Ono sredo proti večeru smo imeli obilo zabave, ki jo je napravila telica na vrhu hišne strehe Jurija Zrimška. Ko se je živina vlačila s paše, se je akosi odprta vrtna vrata zatekla na vrt mala telica. Lastnik hiše je hotel žival prepoditi, ta pa se je okrenila po klančnu gor, da je prišla za hišo. Ker je hiša v bregu, je zadnja stran strehe nižja. Tele je skočilo kar na streho ter se v par skokih pognalo na sleme, od koder je hotelo skočiti kar na cesto, pa se mu je menda le zdelo previsoko. Sosedje, ki so prihiteli na pomoč, so se morali smešnemu prizoru na vso moč smejati. Sosed, ki v mraku ni mogel prav razločiti, kaj se na strehi dogaja, je vprašal: »Ja, kaj si dimnik prestavil?« Smeja je bilo še več, ko je ta »dimnik« dvignil rep, okrenil glavo, prišel mukati in hoditi po slamnati strehi prav do akrajnega roba. Spretno so jo končno zvalili na vrh strehe, jo zvezali ter spustili na varno. Tako se je tele zdravo, vendar nekoliko preplašeno vrnilo od prvega akrobatskega nastopa.

Podzemelj. V nedeljo je obhajal svojo 80letnico rojstva Plut Martin, posestnik iz Vranovci. — Notranji prostori hiše so bili lepo okrašeni s elavolokom in napisom: 80 let. V krogu svoje družine, zetov in vnukov je obhajal svoj znameniti dan. Sedem sinov in hčera je prišlo, eden ni mogel, Jožef, najstarejši, ki živi s svojo družino v Avstraliji. Zbranih je bilo 34, lepo število! Jubilant je trdna korenina. Upravljal je ne samo svoje gospodarstvo, temveč se je zanimal tudi za javno življenje. 24 let je bil občinski odbornik, 15 let posojilnični odbornik v

Metliki in v Podzemlju, 25 let cerkveni ključar kloštrske cerkve, 36 otrokom je krstni boter, »Domoljuba« naročnik vsa leta, odkar izhaja. 40 let je bil gospodar, pa se nikdar ni praval zaradi zemlje s sosedi. Svojim vašanom je bil dolga leta dober svojovalec in vodnik. Naj ga ljubi Bog ohrani do skrajnih mej življenja! Tudi mi mu iz srca čestitamo!

Preseje. Našo farno sta v zadnjem času potrla dve hudi nesreči: najprej sta posestnika Lenarčiču utonili dve hčerki, ki sta pri kopanju zašli v pregloboko vodo. Imeli sta lep pogreb, ki se ga je udeležila tudi šolska mladina. — Kmalu nato pa je strela ubila cerkovnika pri Sv. Ani Trobevska Janeza, dobro poznanega tudi izven mej fare. Veliko število pogrebecev je bilo priča, kako je bil pokojni pri vseh priljubljen. Svojo službo kot cerkovnik je opravljal natančno in z veseljem. Rad je pripovedoval, kako je bil za cerkovnika, preden je prišel k Sv. Ani, na Rožniku. Vedno priazen je imel pripravljeno vselej kako šalo. — S prizadetima družinama sočustvuje vsa fara.

Trebnje. Nevihta, katera je nad trebanjsko dolino divjala 3. avgusta, ni odšla brez posledic. Strela je zažgala dva kozolet: prvega v Brezi, gospodarju Janezu Kvasu; drugi, večji, pa je pogorel Ratajcu Jožetu v Prinstalu. Gasilci so bili jako požrtvovalni, saj si je eden izmed njih močno opeklo roko. Škode je v obeh primerih veliko, zavarovalnina pa nizka. — V petek, 5. avgusta je pri kopanju utonila 5 letna Julijana Bizjak iz Gor. Podboršta. Vzrok nesreče je bilo mlinsko kolo, kateremu se je preveč približala. — »Ženska Marijina družba« in »Tretji red« sta v preteklem tednu izgubila eno svojih najstarejših članic: M. Suštarjevo, p. d. Lukatovo mamo z Grmade. Njeno lepo življenje je vredno posnemanja. Bog ji naj bo dober plačnik, domačim iskreno sožale!

Sv. Jošt. Električni pri nas — skoraj malo čudno, pa je vendar rest Pol leta pogajanj, razgovorov in resnega, čeprav tihega dela je bilo treba, da bo 13. avgusta zaavetila elektrina luč po gorskih vaseh okrog Sv. Jošta. Le ozrite se, Gorenjci, 13. avgusta zvečer proti Sv. Joštu, pa boste videli, kako bo žarela naša lepa romarska cerkev v žaru reflektorjev in kresov, da jo bo videti od daleč. Moderno razsvetljavo nam je napravila elektrarna Majdič od Strazišča gori. Glavni vod gre do vasi Pševu, tam pa se razcepi na Sv. Jošt, Javornik in Zabukovje. Veliko so žrtvovali domačini, preden so izsekali gozd in spravili vse na svoja mesta. Toda sloga in navdušenje za dobro stvar so premagale vse ovire. Največ zaslug za to veliko delo gre mlademu gospodarju in kmečkemu organizatorju Petru Trebarju iz Pševega, čigar silo na tem mestu priznamo. On je žrtvoval mnogo, da smo dobili električno luč v svoje domove. Naj mu veljajo te skromne besede v iskreno zahvalo. Enako sta nam veliko pomagala tudi župana Papler in Ješe. Elektrarna je postavila res skromne cene. Upamo, da bo tudi banovina pomagala s primernim prispevkom za vod in omrežje.

St. Jurij pod Kumom. V noči na sredo je huda nevihta napravila na polju znatno škodo. Toča je oklestila fižol, poškodovala krompir in druge sadeže. Prizadeti je več vasi. — Oni mesec smo položili v grob 73letnega Janeza Odlaška. Bil je dober gospodar in stalen naročnik »Domoljuba«. Pokoj njegovi duši, žalujemo pa naše iskreno sožale!

Slovenji Gradec. Strela je udarila 1. avgusta v gospodarsko poslopje posestva Smid Elize v Podgorju pri Slovenjem Gradcu. Zjutraj je močno grmelo in bliskalo. Hlapec je bil v hlevu pri konju, ko je strašen tresk opozoril tudi sosede, da je nekje blizu udarilo. Strela je udarila v elektrovo. velenjske elektrarne, od tam pa je preskočila na gospodarsko poslopje. Omamila je konja, ki se je prevrnil na prestrašenega hlapca. Ta se je mukoma izlekel izpod konja in že zapazil ogenj v bližini. Konj pa se je v tem vzdrnil in so ga izlekli iz hleva. Takoj so prihiteli na pomoč gasilci. Tri ure je vztrajalo moštvo v najhujšem nalu pri reševalnem delu in se mu je posrečilo

Par besedi o lepoti

Poskusimo povedati par besedi o lepoti. Kaj je prav za prav lepo? Ze veliki učenjak sv. Tomaž Akvinez je postavil za merilo lepote človeško oko. Lepo je to, kar očesu ugaja, je učil ta mož. Seveda moramo pri- staviti zraven: nepokvarjenemu očesu in ne- pokvarjenemu okusu. Zato ne bo nikdar lepa ženska s pobarvanimi ustnicami, zato človeku, ki ima res okus za lepoto ne bodo nikoli všeč ponarejene cvetlice, pa če jih tudi gle- damo leto in dan na naših oltarjih. Tudi na- trgano cvetje ne nosi na sebi pečata lepote. Ne rečem in ne trdim, da bi za dan, za par dni ne bilo nobene lepote v takem cvetju. Toda ponarejena roža obgori, cvetje ovne in lepota je proč.

Lepota je doma v stvarstvu božjem. Vedno krasna je narava. Zato občudujemo naše vedno v nebo kipeče gore. Zato se nam zdi lepa rožnata barva jutranje zarje, zato z ve- seljem poslušamo petje naših gozdov in logov.

Kako je že pel o ptičjem petju naš Medved?

»Stvarnica jim dala pesem je gotovo,

kar zares je lepo, zdi se zmeraj novo.«

Kako lep in prijeten je pogled na naše zelene in cvetoče travnike! Sveže cvetje na oltarjih povzdiguje lepoto naših cerkv. Ne- kaj divno veličastnega so naše gorske doline in kotline. Zato je resnična beseda, da je na- rava največja umetnica.

Pa mi bo marsikdo zameril, da pojem vse preveliko hvalo naravi in njenemu Stvar- niku, češ, kaj pa človeška dela, ali jim res ne več nobene hvale, ali v njih res nočeš videti nobene lepote?

O, pač! Človek je prejel stvariteljsko moč od svojega Stvarnika. Čimbolj se torej Stvarniku približa, čimbolj ga skuša doseči — ali dobro pomnimo: doseči! — zakaj pre- segel človek svojega Stvarnika nikdar in ni- koli ne bo, čimbolj se mu torej človek pri- bliža, tem bolj govorimo tudi o lepoti člo- veških del. Govorimo o lepih slikah in po- jemo slavo številnim slikarjem in občudujemo njih spretnost, zakaj lepa dela so svetu ustvarili. Ustvarili. Besedo morate razumeti v njenem pravem pomenu, da me ne boste krivo umevali ali dolžili krivoverstva. Le eden je Stvarnik, in to je Bog!

omejiti požar. Hlev je pogorel do tal in z njim tudi v gornjem delu shranjena krma in žitno snopje rži in pšenice. Škoda je le delno krita z zavarovalnino.

Sv. Andraž v Haložah. Zalostno so zapeli zvono- vi in njih glas je šel tja do hiše žalosti, kjer je ležalo na mrtvaškem odru truplo blagega moža, člana Apostolskega moza Antona Lesjaka. Pokojnik je bil star 66 let. Bil je dober in varčen gospodar, poleg tega pa ni pozabljal na svoje verske dolž- nosti. Vsako prvo nedeljo v mesecu je redno pre- jemal sv. zakramente. V boleznih je vedno želel, da bi šel v cerkev, toda želja se mu ni izpolnila. V petek, 22. julija, je mirno umrl. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb. Od rajnega se je v prisrčnih besedah poslovil g. kaplan, pevec so pa zapeli par žalostink. Počival v miru, dragi Anton, in prosil za nas, ki gremo v Tvojo pot!

Raka pri Krškem. Sadije zaradi suše predčasno odpada, da ga bo le malo prav dozorelo. Ker ne bo olave, bo za zimo občutno pomanjkanje živinske kilaže. Marsikdo bo zaradi tega moral odprodati kak rep iz bleva. Le žal, da živina nima letos prave cene, kar je nov udarec za kmetje. Priča- kovati je, da si bodo zaradi tega skušali ljudje jeseni pomagati z domačim zakolom. Visoka cena mesa pri mesarjih kar ne odgovarja prodajni ceni živine.

Govorimo in pišemo o lepih hišah, lepih stavbah in palačah. Komu ni vsaj po opisu znano veličastje Salomonovega templja! Saj poznate tudi v naših krajih nekatere lepe hiše božje in ste ponosni nanje, če so more- biti te stavbe last vaše soseske. Ali vam je znano, kako so naši ljudje marsikje ponosni na svoje zvonove? Srce se stresa v svetem ponosu, ko se na praznik Gospodov oglasi iz domačega zvonika veličastna pesem domačega zvona, kaj šele, če trije, štirje ubrani zvono- vi zapoje pozdrav sveti nedelji Gospodovi!

Ne smemo pozabiti lepe pesmi. Kako nam ravno lepa pesem seže v dušo in v srce! Naši lepi prazniki, božič, velika noč, Sv. Rešnje Telo in vsi drugi z njimi vred bi ne bili več prazniki, in naše lepe Šmarnice v mesecu maju bi ne bile več Šmarnice, če bi naenkrat utihnile naše božične, velikonočne, Marijine in šmarniške pesmi. Se o pogrebu, ki je sam na sebi nekaj žalostnega, ne potolaži pesem nagrobnica, pa naj si bo ob domači hiši, v cerkvi ali ob grobu.

Bil si morebiti že na domačem ali na so- sedovem vrtu. Cvetlični vrt. Pridna gospo- dinja ali že dorasla domača hčerka je na njem zasadila nekaj cvetja. Rad postojš ob njem

Ljudsko socialno zavarovanje

Ker sem eden izmed tistih, ki so v ožjem krogu izdelovali načrt o splošnem ljudskem zavarovanju, ki ga je javnost izročila ZAKŠ, se oglašam tudi tukaj, da pripomorem morda k več- jemu uspehu razpisane ankete, za katero sem »Domoljub« zelo hvaležen.

Ko smo mi pri ZAKŠu delali na načrtu za zavarovanje kmečkih ljudi, smo v temeljitem raz- mišljanju ugotovili, da je socialno zavarovanje kmečkih ljudi nujno potrebno, če hočemo ohraniti slovenski kmečki stan. Prišli pa smo do ugotov- ljitve, da kmečki stan — ne gospodarji in ne posl- — ne prenese nikakih novih davkov, ker še da- nes prekomerno iztrpava svoje zaloge in bi pla- čevanje kaknega zavarovalnega prispevka imelo celo obraten uspeh, kakor pa ga zavarovanje hoče doseči. Pri razpravah smo ugotovili, da ni le kmečki stan v tako klavernem položaju, ampak da imamo še več drugih malih poltlačev, ki niso socialno nič zavarovani in jih teža negotovosti enako teži kot kmečki stan, so pa človeški družbi nujno potrebni. To spoznanje je rodilo sklep, da se ne zavzamemo samo za »stanovsko kmečkot zavarovanje, ampak da je naša narodna potreba, da se uvede »splošno ljudskot zavarovanje. Po tem bi bili zavarovani ravno gospodarsko najšib- kejši sloji, ki žive v današnjih prilikah ne samo iz rok v usta, ampak največkrat na račun tega, kar bo v roke šele prišlo, ako se bo položaj iz- boljšal, če tega ne bo, bo prišlo, kar pač mora priti: konec samostojnega udejstvovanja in iti v službo kamorkoli ali pa na cesto...

Moji predlogi so:

1. Socialnega zavarovanja so potrebni vsi nižji stanovi ravno tako kot kmet in mora za- varovanje kmečkih ljudi biti izpeljano v sploš- nem ljudskem zavarovanju.

2. Ti stanovi so v sedanjih razmerah »ne- rentabilni in zato bremen zavarovanja sami ne morejo nositi, so pa ravno oni ustvarjalci temelja za možnost gospodarskega življenja. Zato je so- cialno pravično, da viri za potrebe zavarovanja prihajajo od onih slojev, ki so gospodarsko močni.

3. Posebnih zavarovalnih ustanov za to ni treba, ker taki zavodi delajo z velikimi režijami in bi morali zbirati posebne rezerve, kar bi ote- žilo izpeljavo zavarovanja ravno v sedanjem času, ki je za te sloje že itak komaj znošljiv. Zava- rovanje naj se zato izpelje potom banovine, ki ima že socialni oddelek, in potom občin, katere imajo ubožne sklade. To naj se izpopolni ter poveže še z državo, katere naj bi iz svojega proračuna da- jala prispevke v svrhu zavarovanja. Tako ni tre-

in občuduješ mnogoštevilne barve dalij, hor- tenzij in druge »navlake«, nad katero si se morebiti spomladi jezil. Pa tudi sadni vrt je v svoji lepoti, bodisi da je ves v cvetju, bo- disi da se sklanja pod težo lepo zorečega sadja vedno veselje tvojega veselja.

Vsako oko ima svoj čut za lepoto. Otro- ku je nekaj lepega njegova igrača. Domača hči se veseli bujnega cvetja na svojih oknih. Fant se s ponosom ogleduje in veseli svoje korenjaške postave in svoje odločne hoje, go- spodinja ima svoje dopadenje nad svojimi putkami, gospodarjevo oko se raduje nad le- poto domačega konja in vsega, kar prebiva, muka in prežvekuje v njegovem hlevu. S kakšno radostjo se pase njegovo oko nad poljem in ga primerja s sosedovim. Stara mama ne more dopovedati, kako lepa je bila njena židana ruta, ko je v cvetju mladosti stopala z mladostnim korakom tja pred po- ročni oltar.

Oh, da, koliko lepote je na svetu!

Cuvajmo jo! Pustimo vsakemu svojo! Mnogo veselih ur bomo naredili vsakemu, če bomo pustili to, kar je lepega, rasti, cve- teti in se razvijati. Mnogo ur bomo zagrenili svojemu bližnjemu, če bomo skušali uničiti to, kar je začetek in konec njegovega veselja in njegovih radosti.

Ponovimo: Več čuta za lepoto!

ba dragih ustanov, upravna oblast pa je rešena nadzorovanja, ker vodi to socialno delo ona sama.

4. Zavarovanje mora biti celotnostno, to se pravi, naj bo izvedeno za starost, onemoglost, bo- lezen in smrt.

Misel, da je treba izvesti predvsem zava- rovanje za starost, ni povsem na mestu. Gre v takih slučajih samo še za posamezne osebe, ki jih je Bog ohranil nekoliko dalj pri življenju. Toda za stan kot tak je zavarovanje za bolezen in o- nemoglost bolj važno! Težko je dobiti slučaj, da bi kmetija propadala zato, ker ima preživljati sta-rega očeta in mater. Veliko več slučajev je, da propada kmetija zato, ker je gospodar ali gospo- dinja zbolela. Izdatki za zdravnika, zdravnika so ogromni, poleg tega pa še manjka pri delu one- ga, ki je za razvoj gospodarstva najbolj potreben. Enako kot pri kmetu je pri vseh malih poklicih, kjer ne gre za industrijsko izvrševanje, ampak za celotno družinsko udejstvovanje poklica za pri- dobivanje vsakdanjega kruha. Isto je z o- nemoglostjo. To so najtežja bremena, ki zadevajo stan in ga v jedru izpodjedajo.

Kako težko je, če bolezen in onemoglost za- dene uslužbenca! Gospodarju postane še toliko večje breme, ker ni bolnik član družine. Narav- nost popolen revež pa je bolnik sam, ko čes- tokrat nima kam iti in mora pričakovati, da ga gospodar po zakonitem času prepusti samemu sebi.

Da je vsak človek vreden skromnega, a do- stojnega pogreba, — je vse življenje delat za raz- voj splošnosti — in to stori vsak mal človek — mislim, da bo vsakdo priznal.

Vsak praktik mora ugotoviti, da mora biti socialno zavarovanje izvedeno na splošno in da mora biti celotno, ter da so močnejši sloji dolžni, da tem potom povračajo za ustvarjanje gospodar- skih dobrin onim, ki jim naravno dati ne mo- rejo ali nečejo. Zato pa je poklicana oblast, da štiti šibkeše pred močnejšimi, da daje prednost življenjski pravici pred izkoriščanjem in za- tiranjem.

Ovsenik Janez, predsednik ZAKŠ.

Preselili smo se!

„LEKARNA PRI ANGELJU“ Mr. ph. Andrianič v Novem mestu (spodnja lekarna) se je preselila v novoure- jene prostore na Ljubljansko cesto št. 14 poleg manufakturne trgovine K. Barborič in Glavne trafike.

Lekarna je urejena po najnovejših zdravstvenih pred- pisih in ima na zalogi vsa najnovejša in inozemska zdravila za ljudi in za živino.

„Kmečka zveza“ v zgodovini slovenskega naroda

Ko dandanes zavedni in za stanovsko organizacijo navdušeni kmetje nabirajo člane za krajevne organizacije »Kmečke zveze«, so jim večkrat primeri, da ta ali oni sosed zraje z glavo, češ: Vedno nove organizacije in društva! Včasih pa so kmečki ljudje živeli brez vsake organizacije!

Kako zelo se moti, kdor misli, da je Kmečka zveza na Slovenskem nova organizacija! In jih je morda malo med nami, ki vedo, da in ravno »Kmečka zveza« najstarejša in najbolj zaslužna organizacija slovenskega naroda.

Če beremo »Zgodovino slovenskega naroda«, ki jo je izdala Družba sv. Mohorja in ki jo ima doma vsaka slovenska hiša, kjer s šmohorskim knjigami ne podžigajo peti, zvedo, da so se že leta 1515 kmetje vseh slovenskih dežel združili v »slovensko kmečko zvezo«, z namenom, da bi se skupno borili za najosnovnejše človeške pravice, katere so jim svojevoljno kratili brezsrčni graščaki. Ker je borbo proti graščakom vodila kmečka zveza, kar se po nemško reče »Bund«, je ostala med Slovenci vse do danes beseda »punit« označba za odpor.

Vrhovno načelo prve slovenske kmečke zveze je bilo: Mi nismo nikomur sovražni, zahtevamo samo naše, od Boga nam dane, a od ljudi potepnane pravice, in verujemo, da bo božja pravica tudi zmagala!

Ta prva slovenska kmečka zveza je bila organizirana skoraj tako kot naša sedanja »Kmečka zveza«: po vaseh je imela zaupnike, ki so se zbirali pri najuglednejših kmetih v okoliših večkrat na sestanke, katerih so se udeleževali tudi odposlanci ali sili vodstva deželne kmečke zveze. Kmečke zveze posameznih dežel pa so tudi vzdrževale medsebojne stike in pošiljale poročevalce druga k drugi. Kako močna je bila ta prva slovenska kmečka zveza, se da soditi po številu članov, ki so jih po podatkih starih zapisov imele posamezne deželne kmečke zveze: gorenjska 20.000, dolnjsko-štajerska 80.000, koroška 3000 itd.

Tudi znake so nosili že člani te prve slovenske kmečke zveze: petelinovo pero in vršček zimelena za klobukom, pozneje pa jim je za znak oziroma krog služila — polhovka.

Nicer so mnogo članov te prve slovenske kmečke zveze ob ponesrečenem kmečkem uporu leta 1515 pobili in pozapri, vendar misli kmečke organizacije niso mogli ubiti in leta 1573 je ponovno stopila kmečka zveza pod vodstvom Matije Gubca v oborožen upor proti nasilnim graščakom. Tokrat so se združili slovenski kmetje s hrvaškimi in ta kmečka zveza je zbrala 16.000 svojih članov, ki so bili pripravljeni zastaviti svoje življenje za osvoboditev izpod graščinskega suženjstva. Nad pet

tisoč teh kmetov je bilo pobitih na stubičkem polju, mnogo pa tudi drugod in s »skronanjem« Matije Gubca v Zagrebu je bila zapečatena usoda prve kmečke zveze, obenem pa so postali tisočih teh kmetov, ki so dali kri in življenje za svobodo in pravico, zgled in opomin vsem bodočim kmečkim rodovom in tudi našemu, ki mu je včasih veliko žrtvovati za svojo stanovsko organizacijo skromen prispevek.

Tudi v poznejših stoletjih se je po raznih slovenskih okoliših od časa do časa organizirala »kmečka zveza« ter pošiljala svoje zastopnike celo do samega cesarja na Dunaj. In ker so bile vse kmečke prošnje in pritožbe brezuspešne, so še večkrat slovenski kmetje »punit« dvignili zoper trdočrtno in neusmiljeno graščake.

Za osebno svobodo in osnovne človeške pravice se je slovenska kmečka zveza borila do 19. stoletja in desetletja njenih članov so položili svoje življenje na oltar svojih ciljev, dokler ni z ukinitvijo tlačanstva leta 1848 bil cilj dosežen in je postal slovenski kmečki stan osebno svoboden in pred zakonom enakopraven.

Zato mora slovenski narod postaviti v zgodovini svojih bojov za človečanske pravice slovensko kmečko zvezo na častno mesto!

Slovenska kmečka zveza je vodila dolga desetletja tudi borbo za slovenske narodne pravice. Ko se je pred tridesetimi leti ustanovila »Kmečka zveza« na bivšem spodnjem Štajerskem, je prevzela vodstvo v boju za narodne in politične pravice štajerskih Slovencev. Naši narodni voditelji so se pred vojno borili proti nemškemu navalu na čelu Kmečke zveze! Kmečka zveza, slovenska kmečka organizacija je kot močan jez ustavila prodiranje nemštva proti jugu in edino kmetje iz Slovenskih gor, člani slovenske Kmečke zveze, so si upali reči nemškimi osvobodilcem: Do tu in ne dalje!

Kmečka zveza si je pridobila ogromne zasluge za ohranitev našega naroda in slovenskega jezika, zato se bo imenovala tudi v zgodovini bojov Slovencev za narodne in politične pravice vedno na častnem mestu!

Dandanes živimo slovenski kmečki ljudje v lastni državi, kjer smo pred zakonom enakopravni z vsemi drugimi stanovalci in kjer je tudi slovenski jezik državni jezik, kjer v slovenski predavajo tudi na vseučilišču in kjer je Slovencev v politiki pot odprta do najvišjih mest. In najvišje mesto v javnem življenju je doslej zavzel izmed Slovencev ravno voditelj predvojne slovenske Kmečke zveze!

Današnji slovenski Kmečki zvezi ni več glavni cilj boriti se za svobodo in temeljne človeške pra-

Fantje in dekle!ta!

Vaša narodna dolžnost je, da greste v nedeljo vsi na našo severno mejo v Maribor! V nobenem primeru pa ne smejo ostati doma člani ZFO in članice VDK, ki imajo kroje!

vice, za katere se je borila dolga stoletja in jih končno tudi dosegla. Ni ji več glavni namen boriti se za splošne slovenske narodne in politične pravice, za katere se je borila pred vojno in jih tudi dosegla. Dandanes uživamo slovenski kmečki ljudje glede državljanških pravic enakopravnost, našemu slovenskemu jeziku je vsaj z ustavo zajamčena pravica v vseh uradih in javnih ustanovah. Naš kmečki stan je glede državljanških in političnih pravic enakopraven vsem drugim stanovom, ni pa enakopraven z njimi glede socialnih pravic, ki jih uživajo drugi stanovi.

Kmečki stan je še vse doslej brez vsakega socialnega zavarovanja. Ne za bolezen, ne za nezgode, ne za starost, ne za onemoglost naše kmečko ljudstvo ni zavarovano in nismo v tem oziru od časov, ko se je za kmečko, ljudsko zavarovanje boril pokojni dobrotnik slovenskega naroda dr. Janez Ev. Krek, storili niti koraka na tej poti naprej.

Kmečki stan je še zdaj brez prave strokovno in stanovske izobrazbe, ker obstoječe kmetijsko šolstvo ne zadostuje za vse desetletno izobrazbo potrebne kmečke mladine, naše združništvo razen kreditnega je še v prvih in ne more vršiti v našem kmečkem gospodarstvu onih nalog, ki bi jih moralo vršiti! Socialni položaj kmečkega stanu je najslabši od vseh stanov v državi!

Zato mora današnja Kmečka zveza postaviti na svoj program borbo za socialne pravice kmečkega stanu, borbo za zavarovanje kmečkega ljudstva, borbo za omogočenje zadostne splošne in strokovne izobrazbe vsej kmečki mladini, borbo za močno kmečko združništvo, ki bo zmogočno organizirati naše kmečko gospodarstvo in ga dvigniti na sodobno višino, borbo za boljše življenjske pogoje kmečkemu ljudstvu!

Za te cilje se mora boriti sedanja »Kmečka zveza«, — in če se bomo vsi slovenski kmetje našo Kmečko zvezo oprijeli in se v njej združili vztrajno borili, — bomo tudi te svoje cilje dosegli! In v to:

Bog daj srečo!

V muzeju, kjer so imeli razstavljeni okostje ogromnega mamuta, živali, ki je že davno izumrla, je nekdo z veliko pozornostjo opazoval to okostje. Čuvaj muzeja je pošepnil na uho svojemu tovarišu: »Ti, na tegale morava posebno paziti, to je nabiralec cunj in kosti.«

KULTURNI KOTICEK

Še nekaj malega o naturalizmu. Nekoliko je naturalizem vplival tudi na druge pisatelje, kakor Rada Murnika, ki je napisal humoristični roman Grog in drugi. Navihanci, Matjaž Matija, Jari junaki, Lovske bajke in povesti, Znanci in velik zgodovinski roman Hči grofa Blagaja. Jezik njegovih spisov je vsakdanji. Vsaka njegova oseba govori tako, kakor je njegovemu stanu, rodu in starosti primerno. Sem v to dobo spada tudi Josip Kostanjevec. Njegova daljša dela so: Kotanjska elita, roman Gojko Knafelec, zbirka novel Iz knjige življenja, povest Noč. Nekaj poljudnih povesti je napisal za Mohorjevo družbo, znana je življenja trnjeva pot. Med temi pisatelji je tudi ženska pisateljica Zofka Kvedrova.

Nova doba: Slovenska moderna.

Naturalizem je hitro utonil. Prišla je doba, ki ji pravimo tudi simbolizem. Pisatelj rad riše v podobi, natančneje je opazoval ljudi in stvari. Glavno pa je, da so svoj pogled obrnili tudi sami vase. Vtisi zunanjega sveta so podrejeni miselnim vase. In čustvenim nagnjenjem pisatelja. Svoja občutja in vtise riše a podobo. Bogati pa so ti pisatelji na izrazih, saj so morali za vsa življenjska razpoloženja ustvariti nove izraze, polskati so morali vsakemu občutju in vtisu ono besedo, ki naj bi izrazila to, kar je hotel povedati pisatelj. Ta nova struja pa je prinesla v naše narodno življe-

nje novega duha. Dala mu je vero v slovensko narodnost in kulturo. Budila je narodno zavest. Prevelika raztrganost med narodnimi plastmi se je omilila, narodna prebujenost je prehajala iz mest na deželo. Za naš narod je pred vojno v smislu narodnega izobraževanja skrbela največ Mohorjeva družba, ki je poslala na deželo stotine knjig.

Slovenska moderna je nastopila. Z njo je nastopila nova doba v vsem slovenskem življenju. Bili so to »ptički enega gnezda, pevec iste pomladic«, kakor pravi pesnik Zupančič ob smrti Ivana Cankarja. Ti peveci so bili: Ivan Cankar, Oton Zupančič, Dragotin Kette in Josip Murn. Zgodaj so nastopili v javnosti. Svoja dela so priobčevali najprej v Angeljčku in Vrču, Cankar in Kette tudi v Slovenčevem listu. Potem so šli v krog »sotrudnikov Dom in sveta in Ljubljanskega zvona. Prvi je dozorel med njimi

Ivan Cankar.

Rojen je bil 10. maja 1876 na Vrhniki. V ljudsko šolo je hodil na Vrhniki, v realno v Ljubljani, nato pa se je podal na Dunaj, se vpisal na univerzo, toda študija ni končal, ker se je vrnil v pisateljstvo. Do leta 1909 je živel na Dunaju, nato pa se je preselil v Ljubljano, kjer je živel v »šoparstvu« na Rožniku, zadnja leta pa v šempetrskem predmestju. Umrl je 11. decembra 1918 za pljučnico. Že kot šestletilec je priobčil prvo svojo pesem. L. 1899 je izšla njegova pesniška zbirka Broltika. Daljši spisi v prozi so: Tuji, na klanec Broltika. Daljši spisi v prozi so: Tuji, na klanec (tu povečuje svojo mater, z vso sinovsko ljubez-

njo govori o oni, kamor se je vedno zatekel v dnevi žalosti in bridkosti), Potepuh Marko in Kralj Matjaž, Aleš z Razora, Hlapec Jernej in njegova pravica, Kurent, v tem spisu govori o usodi slovenskega naroda, dalje Troje povesti, Moje življenje itd. Njegove črtice so zbrane v knjigah, zlasti Križ na gori, za križem, Podobe iz sanj. Ta zadnja knjiga je njegova poslednja, ki nam govori o trpljenju onih težkih dni svetovne vojne. Polna je vere v vstajenje Slovencev. Njegova dramatska dela so: Jakob Ruda, komedija Za narodov blagor, Kralj na Betajnovi, Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Hlapec in Lepa Vida. — Cankar je obogatil naš jezik z novimi izrazi, dal pa je tudi mnogo novih slik in primer, sploh je Cankar za prešernom naš največji ustvarjalec jezika. V njegovih delih se zrcali ljubezen do siromakov, tlačenih in trpečih, svojo jezo in posmeh je zlasti metal na socialno krivico, laž, hinavščino, strahopetnost in podobno. Trojna je njegova pot. Prva je šla ob materi, druga ob domovini in tretja je našla svoj srčni mir in zadnjo besedo v Bogu. Cankar je naš največji pisatelj. Pozna ga tujina in preveden je skoraj v vse evropske jezike.

Črni gaber

od 16 cm premera in 120 cm dolžine naprej
18cem vsako množino. — Ponudbe pod
»Ostria« na upravo Domoljuba štev. 10741.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potreščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajence in narobe.

Nov redlini prašek

»REDIN« za prašiče. Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zadostuje samo 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zavitek 6 din, po pošti 12 din; 3 zav. po pošti 24 din. Uspeh vam je zagotovljen. Prodaja drogerija Kane, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Za vsakogar najboljši nakup obleke, perila in vsa praktična oblačila. — Presker, Sv. Petra c. št. 14, Ljubljana.

Mošova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenici za 150 litrov Din 20,—, po pošti Din 35,—, 2 steklenici po pošti 55 Din. — Prodaja Drogerija Kane, Ljubljana, Židovska ulica 1.

2 krojaška pomočnika

sprejemem takoj. Ivan Mohorčič, krojač, Žužemberk.

Sodarskega vajenca

in pomočnika takoj sprejemem. — Močnik, Preserje p. Radomlje.

Kravo s teletom

in bika 18 mesecev starega prodam. Ovon, p. Dobrova 8.

Kupimo slivovko

prvovrstno domačo, v vsaki množini po najvišji dnevni ceni. — Ponudbe na tt. E. Jeras in drug, Ljubljana, Tyrševa cesta 38.

Parcele stavbne v izmeri 800 do 1000 m² ugodno na prodaj na Vrhniki pri kolodvoru. — Vprašati: Rupert Jelovšek, Vrhnika.

Kmetičko dekle

vajeno nekoliko domačega in poljskega dela, po potrebi tudi v pomoč v gostinji, dobi službo takoj. Naslov v upravi »Domoljuba«, št. 12.303.

Ročice najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od Din 550,— naprej. — Nova trgovina, Ljubljana, Tyrševa cesta 36, (nasproti Gospodarske zveze).

Klapič

za vsa kmetička dela, in pastirja od 14 let naprej sprejemem. Služba stalna. Plača po dogovoru. Trtnik, Klane 5, Škofljica.

Kupim knjižico

Kmetijske posojilnice ljubljanske ali podeželske posojilnice na mesečno odplačevanje proti vključbi na prvo mesto. — Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Posestrot« št. 12.463.

Napredaj 2 nova voza

in orehovi plohi. — A. Kušar, Grosuplje 24.

Vajenca sprejme Janžigaj Anton, kolar, Mengeš 143.

Kostanjeve droge

6—7 m dolge, v zimski sekane, kupi takoj občina Smlednik.

2500 Din potrebujete, da zaslužite 1000 Din mesečno. Pišite: »Anos«, Maribor.

Pridite čimprej!

Tvrda »Promet« v Ljubljani nasproti križanske cerkve ima prav poseni napredaj še nekaj prvovrstnih koles in šivalnih strojev. — Prepričajte se! (Lahko tudi ob nedeljah dopoldan.)

Pridno dekle

vajeno vseh domačih del. Šivanja in kuhanja, dobi stalno službo v predmestju Ljubljana. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »Poštenec« št. 12.512.

Trijer čistilnice

za žito poseni prodam. Stanonik, Horjul 34.

Sodna dražba

posestva na Gornjem vrhu nad Javorjem pri Litiji, obstoječe iz hiše, gospodarsk. poslopja, niže, travnikov in gozdov 45 oralo, se bo vršila 7. septem. t.l. na sodišču v Višnji gori.

Majhno posestvo

napredaj, krasna lega, tik glavne ceste blizu nove tovarne za Din 22.000,—. Florijan pošta Videm ob Savi.

Usnjarski vajenec

se sprejme. Andrejka Martin, St. Vid pošta Lukovica.

2000 kg slame

in 1000 kg sladkega sene kupim. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 12.463.

Cvetlični med

kupujem. Najnižje ponudbe na upravo »Domoljuba« pod »Med« št. 12.178.

Pastirja in dekle

sprejemem. Gabrovšek Ludvik, Studenec št. 5 D. M. Polje.

Kmetičko dekle

15-17 letno, sprejemem. Zg. Šiška, Vodnikova cesta 52, Ljubljana.

Mizarji!

V železnini Fr. Stupica v Ljubljani na Gospodarski cesti št. 1, poleg »Figovca« dobite po nizkih cenah vse vrste okovje za stavbe in pohištvo ter razno orodje! Poizkusite!

Posestva in razne

poljske pridelke najbolje prodaste, če jih oglašujete v Domoljubu, ki ga prebirajo v vsaki naši hiši.

RADIO LJUBLJANA

od 11. avgusta do 18. avgusta 1938.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Čas, vreme, poročila spored in obvestila.

Četrtek, 11. avg.: 13.20 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 10 minut zabave. 20 Plošče. 20.10 Slovensčina za Slovence. 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine. 22.15 Slovenske narodne. — *Pelek*, 12. avg.: 13.20 Cimermanov šramel. 19.30 Nac. ura. 19.50 Poročila o izseljencih. 20 Plošče. 20.10 Življenje vaškega otroka. 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine. 22.30 Angleške plošče. — *Sobota*, 13. avg.: 18 Radijski orkester. 18.40 O socialnem skrbstvu. 19.30 Nac. ura. 19.50 Pregled sporeda. 20 O zunanji politiki. 20.30 Paberki iz »Kurenta«. 22.15 Koncert Rad. orkestra. — *Nedelja*, 14. avg.: 8 Koncert na flauti s klavirjem. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Plošče. 10 Prenos iz Maribora. 13.20 Koncert Radijskega orkestra. 16 Prenos iz Maribora. 17 Kmet. ura. 17.30 Pevski koncert. 19.30 Nac. ura. 19.50 Radijski orkester. 20.30 Prenos opere »Prodana nevesta«. — *Ponedeljek*, 15. avg.: 9 Napovedi, poročila. 9.15 Plošče. 9.45 Verski govor. 10 Prenos cerkvene glasbe. 11 Otroška ura. 11.30 Koncert Radijskega orkestra. 12.20 Prenos motociklistične dirke z Ljubelja. 17 Kmet. ura. 17.30 Radijski orkester. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.30 Koncert. 22.15 Kvartet mandolin. — *Torek*, 16. avg.: 13.20 Koncert Radijskega orkestra. 19.30 Nac. ura. 19.50 10 minut zabave. 20 Plošče. 20.10 Ob 20 letnici dobrovoljcev. 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine. 22.15 Radijski orkester. *Sreda*, 17. avg.: 18 Lahka glasba. 18.40 Mladinska ura. 19.30 Nac. ura. 19.50 Plošče. 20.30 Prenos koncerta iz Rogaške Slatine. 22.15 Lahka glasba.

Ceni občinstvu naznanjam, da sem otvoril

„Češki magacin“

trgovino z manufakturo in krojaškimi potreščinami. V zalogi imam prvovrstno češko blago po solidnih cenah.

M. Čar, Ljubljana, Pražakova 12

vis-a-vis železniške direkcije.

Kadar vidiš, da kdo vodi avtomobil prav previdno, bodi uverjen, da avtomobil še ni plačan.

Tone: »Ali ima igra, ki so jo sinoči uprizarili, veseli konec?«

Tine: »Da, vse je bilo veselo, ko je bil konec.«

Ostanke za moške in ženske obleke

n. pr.: ostanke od moških štofov in hlačevine, za posamezne hlače, ostanke od ženskega vol. blaga, žameta in barhenta, ostanke od letnega navadnega in boljšega blaga, kakor tudi razne blagove za posteljino, odeje, deke, koce, zimске rjuhe, volnene jopice, moške srajce, moške in ženske dežnike, blago za predpasnike itd. prodaja zaradi selitve v nov lokal po globoko znižanih cenah tvrdka

F. I. Goričar - Ljubljana

Sv. Petra cesta 29.

Hranilna knjižica,

vrednostne papirje, delnice. 3% obveznice

vnovčujem po najvišji ceni takoj v gotovini.

Kupo-prodaja nepremičnin

Kupujte srečke državne razredne loterije v moji kolekturi »VRELEC SREČE«.

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethornova 14

»Zevnik je pa res domišljav človek.«

»Zakaj pa?«

»Oni dan, ko je praznoval 25 letnico svojega rojstva, je svoji materi čestlital, da ima takšnega sina.«

Kdor hoče najugodnejše prodati

dolarje, lire, franke

in sploh tuji denar, naj se obrne na

Prometno banko v Ljubljani

poleg Škoflje. — Banka je ves čas

krize izplačevala vloge neomejeno v vsaki višini

Sinko (iz šole): »Oče, ali se še spominjate, da ste mi pravili, kako so vas izključili iz šole?«

Oče: »Seveda se.«

Sinko: »Vidite, oče, zgodovina se ponavlja.«

Ko sta vlomila opravila svoj posel in si natrpala vrečo in nabasala žepa, sta si postregla še s pijačo. Pravi eden izmed tolovajev: »Stavim kar hočeš, da gospodar te hiše še zdaj preišči, kdo mu je poslal prosto vetopnico za kino.«

CELO LETO MOŠT (šira)

lahko trajno pripravite iz grozdja, kakor tudi vse sadne sokove

Brez kakih aparatov!

Brez izgube časa!

Brez strokovnega znanja!

s pomočjo **NIPAKOBINA A/II.**

Očeljena iznajdba današnje znanosti!

Enostavno!

Poceni!

Higijensko!

Odobrilo Ministrstvo poljedelstva.

Pojasnita in cenik pošlje brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ul. 1.

»Domoljuba« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, in-rate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-04. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč.